

ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA DRUŠTVA RIMAC AUTOMOBILI d.o.o

Glavina, Josip

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:921642>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

DIPLOMSKI RAD

**ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA
DRUŠTVA RIMAC AUTOMOBILI d.o.o**

Mentor:

prof. dr.sc. Ante Rozga

Student:

bacc. oec. Josip Glavina

Matični broj: 2181266

Split, kolovoz 2020.

SADRŽAJ

1. UVOD	5
1.1. Problem istraživanja	5
1.2. Predmet istraživanja	6
1.3. Istraživačke hipoteze	8
1.4. Ciljevi istraživanja.....	9
1.5. Metode istraživanja	9
1.6. Doprinosi istraživanja	10
1.7 Struktura i sadržaj diplomskog rada.....	11
2. TEMELJNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI I ZAKONSKA REGULATIVA.....	12
2.1 Zakonska regulativa	12
2.2. Temeljni financijski izvještaji.....	14
2.2.1 Bilanca	14
2.2.2 Račun dobiti i gubitka	16
2.2.3 Izvještaj o novčanom toku.....	17
2.2.4 Izvještaj o promjenama kapitala	18
2.2.5 Bilješke uz financijske izvještaje	19
2.3 Tehnike i metode analize financijskih izvještaja	19
2.3.1 Horizontalna analiza financijskih izvještaja	19
2.3.2 Vertikalna analiza financijskih izvještaja	20
2.3.3 Analiza smjerova kretanja performanse	21
3. FINACIJSKI POKAZATELI USPJEŠNOSTI POSLOVANJA.....	22
3.1 Pokazatelji likvidnosti	24
3.1.1 Koeficijent tekuće likvidnosti.....	25
3.1.2. Koeficijent ubrzane likvidnosti	25
3.1.3 Koeficijent trenutne likvidnosti	25
3.1.4 Koeficijent financijske stabilnosti	26
3.2 Pokazatelji zaduženosti	26
3.2.1 Koeficijent zaduženosti.....	27
3.2.2 Koeficijent vlastitog financiranja	27
3.2.3 Koeficijent financiranja.....	27

3.2.4 Faktor zaduženosti	27
3.2.5 Stupanj pokrića I i II	27
3.3 Pokazatelji aktivnosti	28
3.3.1 Koeficijent obrta imovine	28
3.3.2 Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	29
3.3.3 Koeficijent obrta potraživanja	29
3.3.4 Trajanje naplate potraživanja	29
3.4 Pokazatelji ekonomičnosti	29
3.4.1 Ekonomičnost ukupnog poslovanja	30
3.4.2 Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	30
3.4.3 Ekonomičnost financiranja	30
3.5 Pokazatelji profitabilnosti.....	30
3.5.1 Marža profita	31
3.5.2 Stopa povrata imovine-ROA	31
3.5.3 Stopa povrata kapitala-ROE.....	32
3.6 Pokazatelji investiranja.....	32
4. RIMAC AUTOMOBILI d.o.o.....	33
4.1 Povijest.....	33
4.2 Vlasnička struktura i regulatorni okvir	34
4.3 Proizvodni asortiman	36
5. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA DRUŠTVA RIMAC AUTOMOBILI d.o. o.....	38
5.1 Komparativna analiza financijskih izvještaja od 2016. do 2018. godine.....	38
5.1.1 Horizontalna analiza.....	38
5.1.2 Vertikalna analiza	41
5.2 Analiza financijskih izvještaja putem pokazatelja	44
5.2.1 Pokazatelji likvidnosti	44
5.2.2 Pokazatelji zaduženosti	46
5.2.3 Pokazatelji aktivnosti.....	48
5.2.4 Pokazatelji ekonomičnosti.....	50
5.2.5 Pokazatelji profitabilnosti.....	51
5.2.6 Pokazatelji investiranja.....	53
5.3 Sintetski financijski pokazatelji	53
5.3.1 Altmanov Z-score model	53

5.3.2 Kralicekov DF pokazatelj.....	55
5.4 BEX- Business Excellence indeks.....	57
6. ZAKLJUČAK.....	59
LITERATURA	61
POPIS TABLICA	63
POPIS SLIKA.....	64
POPIS GRAFIKONA	65
SAŽETAK.....	66
SUMMARY	67
PRILOZI.....	68

1. UVOD

1.1. Problem istraživanja

Polazna točka analize poslovne uspješnosti određenog subjekta je procjena objektivnosti i vjerodostojnosti njegovih financijskih izvještaja, tržišnih pokazatelja i ostalih pokazatelja financijske performanse. Takvi podaci i informacije u internim analizama pružaju pomoć menadžmentu u vlastitoj evaluaciji i budućim unapređenjima. Isto tako u eksternim analizama, poslovni akteri i potencijalni poslovni partneri donose odluke gledajući pri tom vlastiti interes, ali i minimiziranje rizika poslovanja. Poduzeća se često susreću sa prigovorima u pogledu primjene „kreativnog računovodstva” pri izradi financijskih izvještaja. Međutim i kada su izvještaji izmijenjeni ili pak nepotpuni, računovođe sa znanjem i vještinom analiziranja mogu jasno detektirati problematiku.¹

Kako bi poduzeće bilo uspješno, neizostavan je i uspjeh financijskih menadžera.² Međutim ključ uspjeha financijskih menadžera proizlazi iz kvalitetnog planiranja kojemu prethodi upravo analiza financijskih izvještaja. Njezin zadatak je uočiti pozitivne strane unutar poslovanja kako bi se one mogle kroz buduće razdoblje iskoristiti, no isto tako prepoznati slabosti kako bi se mogle provesti korektivne akcije. Financijska analiza, kako se analiza financijskih izvještaja još naziva, predstavlja primjenu analitičkih postupaka i tehnika kojima se prikupljeni podaci za referentnu godinu pretvaraju u konkretne informacije esencijalne za menadžersko upravljanje. Takve informacije predstavljaju temeljni input na osnovi kojeg top menadžment promišlja, procjenjuje i evaluira uspješnost poslovanja u svrhu donošenja odluka. Premda su prikupljene financijske informacije važne za upravljanje, nisu sveobuhvatne što predstavlja svojevrsno ograničenje. Stoga je iznimno važno voditi računa i o tom segmentu u problematici upravljanja.

Problematika analize financijskih izvještaja počinje računovodstvenom analizom. Svrha ove analize je identificiranje potencijalnih računovodstvenih odstupanja koja mogu direktno

¹ Belak, V. (2014): Analiza poslovne uspješnosti, RRiF, str. 1- 2.

² Sačer Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, str. 33

utjecati to jest smanjiti kvalitetu analize financijskih izvještaja. Takva odstupanja najčešće su posljedica:

- 1) „računovodstvenih procjena,
- 2) „friziranja” financijskih izvještaja pod utjecajem menadžmentovih interesa, primjerice, ako zarade i bonusi menadžmenta ovise o ostvarenim financijskim rezultatima, tada će menadžment biti sklon „kreativnom” računovodstvu,
- 3) promjena računovodstvenih standarda koji mogu uzrokovati značajne devijacije u financijskim informacijama”³

Na kraju cjelokupan proces analize financijskih izvještaja se manifestira kroz korisnike financijskih informacija koji imaju interese za različite dijelove tvrtke. To su ponajprije dioničari koji su zainteresirani za kretanje cijena dionica i dividende, vjerovnici koje zanima financijska stabilnost i vjerojatnost bankrota ali i ostali financijski analitičari, porezni organi, brokeri, investitori, sindikati, vladine organizacije i ostala tijela lokalne uprave. Svi su oni zainteresirani o likvidnosti, efikasnosti u upravljanju imovinom, održivosti ali i budućim performansama poduzeća.⁴

1.2. Predmet istraživanja

Predmet istraživanja ovog rada su financijski izvještaji društva Rimac Automobili d.o.o, u razdoblju od 2016. do 2018. godine. Samo poduzeće je osnovano u Svetoj Nedelji, a osnivač je mladi inovator i poduzetnik Mate Rimac. Tvrtka je primarno usmjerena na projektiranje, razvoj i proizvodnju električnih automobila ali i ostalih vozila, kao i pogonskih sustava te sustava baterija.⁵

³ Sačer Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, str. 32 – 36

⁴ Pepur S., Šimić Šarić M., Vidučić Lj. (2015): Financijski menadžment, RriF, str. 434 – 435

⁵ Rimac automobili (internet), raspoloživo na: <https://www.rimac-automobili.com/en/>

Prilikom donošenja odluka u poduzetništvu ili upravljanju resursima i procesima neophodno je imati jasnu sliku računovodstvenih informacija, kao i tajni koje se mogu nalaziti u okviru financijskih izvještaja. Ponajprije to podrazumijeva posjedovanje vještina menadžerskog računovodstva, koje premda zakonski nije obavezno, omogućuje mjerenje, analizu i izvještavanje ekonomskih aktivnosti. Ono daje podlogu korisnicima da razumiju prošlost, kontroliraju sadašnjost i planiraju buduće poteze i radnje. Podlogu ovoj grani računovodstva čine temeljni financijski izvještaji, koji će biti jedan od predmeta istraživanja, a koje čine:

- bilanca
- račun dobiti i gubitka
- izvještaj o novčanom toku
- izvješće o promjeni glavnice
- bilješke uz financijske izvještaje⁶

Osnovni postupci koji će također biti predmet istraživanja su komparativni financijski izvještaji, strukturni financijski izvještaji te analiza pomoću pokazatelja. Komparativni financijski izvještaji predstavljaju temelj za provođenje horizontalne analize kojom se može uočiti dinamičnost promjena stavki temeljnih financijskih izvještaja. Strukturni financijski izvještaji se služe postotcima umjesto apsolutnih vrijednosti, te predstavljaju osnovu za provedbu vertikalne analize. Financijski pokazatelji, koji će se najviše koristiti, stavljaju u međusobni odnos dvije ili više veličina. ⁷ *Upravo pokazatelji u obliku informacija sačinjavaju vezu između empirizma i racionalizma kao glavnih oblika spoznaje.* Osnovne skupine pokazatelja koje će biti predmet analize čine:

- 1) pokazatelji likvidnosti
- 2) pokazatelji zaduženosti
- 3) pokazatelji aktivnosti
- 4) pokazatelji ekonomičnosti
- 5) pokazatelji profitabilnosti
- 6) pokazatelji investiranja

⁶ Poslovni dnevnik (internet) raspoloživo na: <https://www.poslovni.hr/poduzetnik/tajne-financijskih-izvjesca-313891>

⁷ Ekonomski fakultet u Osijeku, Financijski menadžment za poduzetnike raspoloživo na: <http://www.efos.unios.hr/financijski-menadzment-za-poduzetnike.pdf>

Prilikom izračuna pokazatelja najveći broj podataka sadržan je u bilanci, računu dobiti i gubitka, te izvješću o novčanom toku.⁸

1.3. Istraživačke hipoteze

Na temelju definiranog problema i predmeta istraživanja postavljene su sljedeće hipoteze:

H1: Analiza financijskih izvještaja društva Rimac Automobili d.o.o pokazuje tendenciju rasta poslovanja u budućnosti

Istraživačka hipoteza H1 usmjerena je ponajprije na korištenje skupnih pokazatelja, koji predstavljaju zbroj više pojedinačnih pokazatelja. Skupni ili sintetički pokazatelji koji će se koristiti u analizi, poput Business excellence indeksa, osiguravaju brzu i efikasnu procjenu trenutačne i očekivane poslovne izvrsnosti poduzeća u Republici Hrvatskoj.⁹

H2: Financijski pokazatelji društva u promatranom razdoblju imaju nizak stupanj fluktuacije u odnosu na teorijske vrijednosti

Jednom izračunati pokazatelji sami za sebe ne pružaju dovoljno informacija. Kako bi se donio zaključak jesu li njihove vrijednosti zadovoljavajuće, nužno je provesti određene usporedbe. Primjerice sa planiranim vrijednostima koje poduzeće želi ostvariti, sa konkurentima u grupaciji, prosječnim vrijednostima određenog pokazatelja itd. Sve se ovo promatra u okviru istraživačke hipoteze H2.

Na kraju rada, odnosno zaključku hipoteze će biti prihvaćene ili odbačene sukladno rezultatima provedenog istraživanja.

⁸ Osmanagić Bedenik, N.(1993): Potencijali poduzeća : analiza i dijagnoza potencijala u poslovanju poduzeća, Alinea, str. 88.

⁹ Računovodstvo, revizija i financije (2007) RRiF, br.10, str. 17

1.4. Ciljevi istraživanja

Osnovni cilj istraživanja je komparativnom analizom prikupljenih podataka pružiti informacije o uspješnosti poslovanja društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018. godine, te procijeniti sposobnost rasta poslovanja u budućnosti. Analiza upravo za cilj ima omogućiti bolje razumijevanje financijskih izvještaja, odnosno točnije interpretiranje kvantitativnih podataka sadržanih u financijskim izvještajima. Uz financijsku analizu kao primaran cilj, kao ostali ciljevi mogu se navesti i:

Prikaz zakonskog i regulatornog okvira s obzirom na veličinu poduzeća u skladu sa zakonom Republike Hrvatske.

Pojmovno određivanje i opisivanje obilježja temeljnih financijskih izvještaja.

Detaljan uvid u profil društva Rimac Automobili d.o.o.

Teorijski prikaz osnovnih pokazatelja poslovanja poduzeća najčešće primjenjivih u praksi.

Grafički prikaz pokazatelja i njihovih kretanja u promatranom razdoblju, te interpretacija njihovih vrijednosti i usporedba sa preporučenim vrijednostima.

Donošenje zaključka na temelju prethodno postavljenih hipoteza i provedenog istraživanja.

1.5. Metode istraživanja

Rad će se sastojati od niza metoda, primjenom kojih će se istražiti različita područja s njihovog teorijskog ali i praktičnog aspekta. Knjige, znanstveni časopisi i ostala stručna, domaća i strana literatura predstavljaju osnovne izvore prilikom pisanja rada. U empirijskom dijelu rada koristit će se podaci prikupljeni s internetskih stranica FINE, temeljem kojih će se analizirati financijski izvještaji za promatrano razdoblje. Uz klasične analize koje se primjenjuju u ekonomskim istraživanjima poput metode kvantitativne i kvalitativne analize, ostale metode koje će se koristiti uključuju i :

Induktivnu metodu- predstavlja korištenje induktivnog načina zaključivanja temeljem kojeg se dolazi do zaključka o općem sudu, na osnovi pojedinačnih činjenica i spoznaja

Deduktivnu metodu- svojevrsno je oprečna induktivnoj metodi na način da se na temelju općih sudova dolazi do individualnih spoznaja, zakonitosti i činjenica

Metodu analize- podrazumijeva postupak raščlambe pojmova i sudova na jednostavnije dijelove te pojedinačno proučavanje svakog od tih dijelova u svrhu otkrivanja znanstvene istine

Metodu sinteze- postupak je sustavnog integriranja jednostavnijih elemenata i pojava u sve složenije, što rezultira stvaranjem jedinstvene cjeline

Metodu klasifikacije- predstavlja najdugovječniju metodu, kojom se opći pojam raščlanjuje na posebne pojmove koji čine njegov obuhvat

Metodu deskripcije- omogućuje objektivan i detaljan pregled činjenica i pojava koje su predmet istraživanja, primjenjuje se u početnoj etapi istraživanja

Komparativnu metodu- za cilj ima usporedbu dviju ili više međusobno povezanih činjenica ili procesa kako bi se osigurali valjani zaključci, primjenjuje se u empirijskom dijelu istraživanja

Metodu generalizacije- postupak kojim se iz pojedinačnih dolazi do općenitijih pojmova, koji su od njih viši po stupnju gradacije.¹⁰

1.6. Doprinosi istraživanja

Analiza financijskih izvještaja sastavni je i važan dio šireg područja poslovne analize. Ona je korisna u širokom spektru poslovnih odluka, kao što su treba li ulagati u društvo ili dužničke vrijednosne papire. Također, financijska analiza pomaže poduzeću u nizu ostalih situacija kao što su: treba li se financirati iz kratkoročnih ili dugoročnih izvora, kako vrednovati poslovanje prilikom IPO-a, kako procijeniti opciju restrukturiranja, koja uključuje spajanja, akvizicije i odvajanja. Analiza financijskih izvještaja ponajprije reducira oslanjanje na vlastitu intuiciju i predviđanje poslovnih raspleta, već suprotno, pruža sistematičnu i efektivnu bazu poslovne analize.¹¹

¹⁰ Zelenika, R. (2000) : Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, str. 295-312

¹¹ Subramanyam, K., R., Wild, J. (2008): Financial statement analysis ; str 3-4

Glavni doprinos istraživanja predstavlja detaljniji uvid u profil poduzeća Rimac Automobili d.o.o u promatranom razdoblju od 2016. do 2018. godine. Prikupljanje i analiziranje relevantnih podataka može poslužiti kao svojevrsna podloga potencijalnim investitorima ali i samom menadžmentu poduzeća. Samo poduzeće je odabrano zbog iznimne inovativnosti i autentičnosti svojih proizvoda. Analiza pokazatelja kako pojedinačnih tako i skupnih osigurati će bolji uvid u trenutno stanje poduzeća, promjene bilančnih pozicija tijekom vremena, pokazati će određene prednosti i nedostatke kao i prostor za njihovo daljnje poboljšanje. Na koncu cjelokupan rad može poslužiti kao baza na kojoj će se provoditi buduća istraživanja.

1.7 Struktura i sadržaj diplomskog rada

Diplomski rad sastoji se od 6 poglavlja u kojima je obrađena problematika istraživanja.

U prvom poglavlju definiran je problem i predmet istraživanja, uz postavljanje hipoteza na temelju kojih će se izvući valjani i argumentirani zaključak na kraju istraživanja. Također su definirani ciljevi, metode, doprinosi kao i strukturni izgled rada.

Drugo dio rada podijeljen je na 3 potpoglavlja. Obuhvaća zakonsku regulativu koju uređuje Zakon o računovodstvu, temeljne financijske izvještaje te tehnike analize financijskih izvještaja.

Treće poglavlje predstavlja teorijski prikaz financijskih pokazatelja uspješnosti poslovanja. Oni su esencijalni u analizi financijskih izvještaja a uključuju pokazatelje likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja.

Četvrti dio rada obuhvaća uvid u društvo Rimac Automobili d.o.o koje je predmet istraživanja. Prikazuje se profil i povijest poduzeća, trenutna vlasnička struktura i regulatorni okvir kao i proizvodni asortiman.

Peto poglavlje sastoji se od više dijelova u kojima se provode analize financijskih izvještaja. U prvom dijelu se provodi komparativna analiza, potom analize putem pojedinačnih te sintetskih pokazatelja. Također se primjenjuje i Business excellence indeks kao jedan od najaktualnijih pokazatelja uspješnosti.

U posljednjem poglavlju iznosi se zaključak utemeljen na empirijskom istraživanju, također se navodi literatura, popis slika i tablica uz sažetak diplomskog rada.

2. TEMELJNI FINACIJSKI IZVJEŠTAJI I ZAKONSKA REGULATIVA

2.1 Zakonska regulativa

Prema članku 1, Zakonom o računovodstvu se uređuje računovodstvo poduzetnika, razvrstavanje poduzetnika i grupa poduzetnika, knjigovodstvene isprave i poslovne knjige, popis imovine i obveza, primjena standarda financijskog izvještavanja i tijelo za donošenje standarda financijskog izvještavanja, godišnji financijski izvještaji i konsolidacija godišnjih financijskih izvještaja, izvještaj o plaćanjima javnom sektoru, revizija godišnjih financijskih izvještaja i godišnjeg izvješća, sadržaj godišnjeg izvješća, javna objava godišnjih financijskih izvještaja i godišnjeg izvješća, registar godišnjih financijskih izvještaja te obavljanje nadzora.¹²

Svi poduzetnici moraju sastavljati godišnje financijske izvještaje u skladu sa Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja tj HSFI ili primjenom Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja to jest MSFI-a. Iznimno je važno da se Hrvatski i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja primjenjuju u trenutku knjiženja poslovnih događaja. Prema veličini poduzetnici se mogu kategorizirati na mikro, male, srednje i velike poduzetnike. Hrvatske standarde financijskog izvještavanja dužni su primjenjivati mikro, mali i srednji poduzetnici dok MSFI-e moraju primjenjivati veliki poduzetnici i subjekti od javnog interesa odnosno društva koja kotiraju na burzi. MSFI-e može koristiti i društvo kći tj ovisno društvo koje je obveznik primjene HSFI-a, međutim u tom slučaju ono mora svoje godišnje financijske izvještaje sastavljati u skladu sa Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja. Tri su relevantna pokazatelja ne temelju kojih se poduzetnici klasificiraju:

1. iznos ukupne aktive
2. iznos prihoda
3. prosječan broj radnika tijekom poslovne godine¹³

¹² Sukladno ZOR – u, Preuzeto sa: <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu>

¹³ TEB, poslovno savjetovanje (2019): Primjenjujete li HSFI -e ili MSFI – e? (Internet),raspoloživo na: <https://www.teb.hr/novosti/2019/primjenjujete-li-hsfi-e-ili-msfi-e/>

Tablica 1: Klasifikacija poduzetnika

PODUZETNICI	KRITERIJI
I. Mikro poduzetnik ne prelazi pokazatelje u 2 od 3 uvjeta	• ukupna aktiva 2 600 000,00kn • prihod 5 200 000,00kn • prosječan broj radnika: 10
II. Mali poduzetnik ne prelazi pokazatelje u 2 od 3 uvjeta	• ukupna aktiva 30 000 000,00kn • prihod 60 000 000,00kn • prosječan broj radnika: 50
III. Srednji poduzetnik ne prelazi pokazatelje u 2 od 3 uvjeta	• ukupna aktiva 150 000 000,00kn • prihod 300 000 000,00kn • prosječan broj radnika: 250
IV. Veliki poduzetnici prelaze pokazatelje u najmanje 2 od 3 uvjeta iz točke III.	

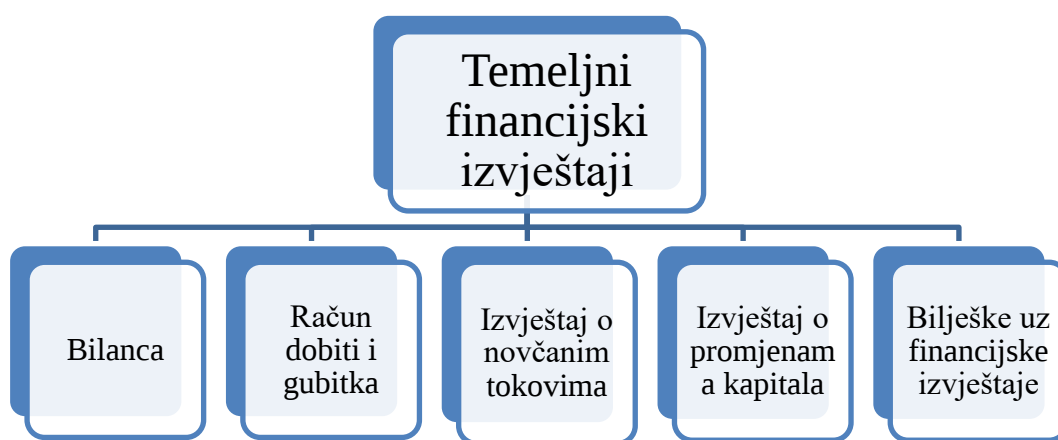
Izvor: <https://www.teb.hr/novosti/2019/primjenjujete-li-hsfi-e-ili-msfi-e/>

Sadržaj godišnjih financijskih izvještaja ovisi ponajprije o veličini poduzetnika i standardima koje moraju primjenjivati. U skladu s tim, mikro i mali poduzetnici dužni su dostaviti Financijskoj agenciji to jest FINI bilancu, račun dobiti i gubitka te bilješke uz financijske izvještaje. Srednji i veliki poduzetnici moraju sastaviti i dostaviti bilancu, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala i bilješke uz financijske izvještaje. Obveznici primjene MSFI-a uz sve navedene izvještaje moraju, izraditi i izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Svi GFI moraju biti sastavljeni primjenom MSFI-a i HSFI-a.¹⁴

¹⁴ TEB, poslovno savjetovanje (2019): Primjenjujete li HSFI -e ili MSFI – e? (Internet),raspoloživo na: <https://www.teb.hr/novosti/2019/primjenjujete-li-hsfi-e-ili-msfi-e/>

2.2. Temeljni financijski izvještaji

Financijski izvještaji glavni su nositelji računovodstvenih informacija te se javljaju u posljednjoj fazi obrade podataka. Financijsko izvještavanje za cilj ima pružiti internim i eksternim korisnicima podatke o financijskom položaju i uspješnosti poslovanja poduzeća u promatranom razdoblju. Svi financijski izvještaji usko su povezani i dopunjuju jedni druge. Neki su statičkog a neki dinamičkog karaktera. Primjerice bilanca je statičkog jer pokazuje situaciju u točno određenom vremenskom trenutku, za razliku od računa dobiti i gubitka koji prikazuje promjene različitih stavki tijekom određenog vremenskog perioda.

Slika 1: Temeljni financijski izvještaji

Izvor: izrada autora prema knjizi Mamić Sačar, I., Sever Mališ, S., Tušek, B., Žager, K., Žager, L. (2016): Računovodstvo 1, Zagreb

2.2.1 Bilanca

Bilanca predstavlja temeljni financijski izvještaj koji se sastoji od imovine, obveza i kapitala. Ona daje važne informacije o financijskom položaju poduzeća te ujedno služi kao osnova za ocjenu sigurnosti poslovanja. **Imovina** poduzeća još se naziva i aktivom. Ona predstavlja sredstva i resurse kojima se poduzeće koristi u svakodnevnom poslovanju i koji mu pomažu da ispunjava svoju ekonomsku djelatnost. Međutim svi resursi se ne unose u bilancu, već samo oni koji u skladu sa računovodstvenim propisima zadovoljavaju sljedeća tri uvjeta.

1. Resurs mora biti pod kontrolom poduzeća.
2. Resurs mora imati svoju mjerljivu vrijednost
3. Može se očekivati ekonomska korist od resursa u budućnosti

Imovina se kategorizira prema sljedećim kriterijima. Prema pojavnom obliku može se podijeliti na materijalnu i nematerijalnu imovinu, dok se prema funkciji koju obavlja dijeli na dugotrajnu i kratkotrajnu imovinu. U okviru dugotrajne imovine razlikujemo nematerijalnu i materijalnu imovinu, financijsku imovinu te potraživanja. Dok kratkotrajnu imovinu također sačinjavaju financijska imovina i potraživanja uz zalihe i novac.

Kapital i obveze čine izvore imovine, koji se mogu podijeliti prema vlasništvu i roku dospeljeća. Izvori imovine prema vlasništvu mogu biti vlastiti i tuđi, dok prema roku dospeljeća razlikujemo kratkoročne, dugoročne i trajne izvore. Kapital predstavlja razliku između ukupne imovine i obveza. On se prema vlasništvu kategorizira kao vlastiti izvor imovine, dok je s aspekta dospeljeća to trajni izvor. Kapital se može uvećati ukoliko poduzeće kontinuirano ostvaruje visoke performanse i zadržava poslovni profit. Obveze se dijele na kratkoročne i dugoročne. Kratkoročne obveze podrazumijevaju najčešće obveze prema dobavljačima, obveze za plaće i poreze. One se moraju podmiriti u vremenskom razdoblju do godine dana te su važne za održavanje likvidnosti. Dugoročne obveze na naplatu dolaze nakon godine dana, i odnose se većinom na dugoročne kredite banaka.

Bilanca se često prikazuje i kao vaga što ukazuje na važnost postizanja bilančne ravnoteže između aktive i pasive to jest **AKTIVA = PASIVA**.¹⁵

Tablica 2: Bilanca u RH

AKTIVA		PASIVA
I. POTRAŽIVANJA ZA UPISANI, A NEUPLAĆENI KAPITAL		I. KAPITAL I REZERVE • upisani kapital • premije na emitirane dionice • revalorizacijske rezerve • rezerve • zadržana dobit ili preneseni gubitak • dobit ili gubitak tekuće godine
II. DUGOTRAJNA IMOVINA • nematerijalna imovina • materijalna imovina • financijska imovina • potraživanja		II. DUGOROČNA REZERVIRANJA ZA RIZIKE I TROŠKOVE
III. KRATKOTRAJNA IMOVINA • zalihe • potraživanja • financijska imovina • novac		III. DUGOROČNE OBVEZE
IV. PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA		IV. KRATKOROČNE OBVEZE
		V. ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA

¹⁵ Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Tušek, B., Žager, K., Žager, L. (2016): Računovodstvo 1, Zagreb, str. 35 - 47

2.2.2 Račun dobiti i gubitka

Račun dobiti i gubitka glavno je mjerilo uspješnosti poslovanja poduzeća u određenoj godini, a predstavlja razliku između prihoda i rashoda koji mogu rezultirati dobiti ili gubitkom. Koliko je poduzeće bilo uspješno ovisi o ostvarenim ciljevima, gdje je najčešći cilj u modernoj ekonomiji ostvarivanje profitabilnog poslovanja. Svakodnevni poslovni procesi utječu na promjene u imovini i izvorima imovine te samim time nastaju prihodi i rashodi.

Prihodi, najjednostavnije objašnjeno, nastaju povećanjem imovine ili smanjenjem obveza. Različiti razlozi utječu na nastanak prihoda, stoga se prihodi mogu podijeliti na poslovne, financijske i ostale (izvanredne) prihode. **Poslovni prihodi** rezultat su svakodnevnog poslovanja. Većinom ih čine prihodi od prodaje i obavljanja usluga te u strukturi čine najveći dio prihoda. Drugu kategoriju čine **financijski prihodi** kao što su dividende, kamate i pozitivne tečajne razlike. Nastaju uslijed ulaganja viška sredstava kojim poduzeće raspolaže. Osim dvije osnovne skupine prihoda, postoje i prihodi atipični za redovno poslovanje u vidu **ostalih poslovnih prihoda**. To su primjerice sredstva od prodaje imovine, sirovina, viškova itd.

Rashodi nastaju uslijed smanjenja imovine ili povećanja obveza. Oni su nužni za stvaranje poslovnih učinaka u obliku gotovih proizvoda, te se evidentiraju u bilanci sve do svoje prodaje kada postaju rashod razdoblja. Slično kao i kod prihoda razlikujemo 3 kategorije rashoda. Poslovne, financijske i ostale poslovne rashode. **Poslovni rashodi** ovise o djelatnosti kojom se poduzeće bavi, a uz troškove vezane uz prodaju proizvoda uključuju i troškove plaća, režija i amortizacije. **Financijski rashodi** nastaju korištenjem tuđih sredstava, što od poduzeća iziskuje plaćanje naknade u obliku kamata. U skladu sa izmjenama računovodstvenih standarda, ostali rashodi klasificiraju se u skupinu **ostalih poslovnih rashoda**. U njih najčešće spadaju kazne, nastale štete i otuđenja imovine.¹⁶

¹⁶ Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Tušek, B., Žager, K., Žager, L. (2016): Računovodstvo 1, Zagreb, str. 50 -58

2.2.3 Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku jedan je od temeljnih financijskih izvještaja, i glavni generator informacija vlasnicima i ostalim korisnicima u pogledu pribavljanja i upotrebe novca poduzeća. Usko povezan s ostalim izvještajima, izvještaj o novčanom toku osigurava bolji uvid u pravo stanje poduzeća. Iznimno je važno razlikovati pojmove prihoda i rashoda s jedne, te primitaka i izdataka s druge strane. Priznavanje prihoda automatski ne znači i primitak novca, kao što ni rashod ne podrazumijeva izdatak novca. U cilju pružanja važnih i kvalitetnih informacija, ovaj se izvještaj sastoji od nekoliko dijelova. Osnovne dijelove pri tom čine **poslovne, financijske i investicijske aktivnosti** u koje se razvrstavaju primici i izdaci. Evidentiranjem razlike između svih primitaka i izdataka dolazi se do **čistog novčanog toka**. On pokazuje je li poduzeće uspjelo ostvariti očekivane rezultate u odnosu na postavljene planove.

Tablica 3. Kategorije aktivnosti unutar izvještaja o novčanom toku

	PRIMICI	IZDACI
Poslovne aktivnosti	❖ prodaja robe, proizvoda i usluga ❖ provizije ❖ primljene kamate i dividende ❖ primljene naknade šteta	❖ isplate dobavljačima ❖ isplate plaća ❖ plaćeni porezi ❖ plaćene premije osiguranja
Investicijske aktivnosti	▪ prodaja dugotrajne imovine ▪ prodaja financijske imovine ▪ povrat glavnice danih zajmova	▪ kupnja dugotrajne imovine ▪ kupnja vrijednosnih papira ▪ dani zajmovi
Financijske aktivnosti	➤ emisija dionica ➤ primljeni krediti	➤ otkup vlastitih dionica ➤ otplate glavnice primljenih kredita ➤ isplata dividendi

Izvor: izrada autora prema knjizi Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Tušek, B., Žager, K., Žager, L. (2016): Računovodstvo 1, Zagreb

2.2.4 Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala ili vlasničke glavnice jedan je od temeljnih financijskih izvještaja. U njemu se moraju prikazati promjene koje su se dogodile na kapitalu unutar dva obračunska razdoblja. U skladu sa MRS 1, u izvještaju se moraju prikazati sljedeće stavke:

- a) dobit ili gubitak razdoblja
- b) sve stavke prihoda ili rashoda, dobitaka ili gubitaka koje prema zahtjevima drugih standarda treba direktno priznati u kapital te njihov ukupni iznos
- c) učinak promjena računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka
- d) dodatna ulaganja vlasnika i visina izglasanih dividendi
- e) iznos zadržane dobiti (ili gubitka) na početku i na kraju razdoblja te promjene unutar tog razdoblja
- f) usklađenja (promjene) svake druge pozicije kapitala, kao npr. premije na dionice i rezerve na početku i na kraju razdoblja uz posebno, pojedinačno prikazivanje takvih promjena¹⁷

Tablica 4: Struktura kapitala u Republici Hrvatskoj

I. UPISANI KAPITAL
II. PREMIJE NA EMITIRANE DIONICE
III. REVALORIZACIJSKE REZERVE
IV. REZERVE
- zakonske rezerve
- rezerve za vlastite dionice
- statutarne rezerve
- ostale rezerve
V. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK
VI. DOBIT ILI GUBITAK TEKUĆE GODINE

Izvor: Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Tušek, B., Žager, K., Žager, L. (2016): Računovodstvo 1, Zagreb

¹⁷ Sačer Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, str. 87 - 88

2.2.5 Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje, zajedno sa prethodno navedena četiri izvješća, predstavljaju skup temeljnih financijskih izvještaja koja se sastavljaju u okviru računovodstvene profesije, sukladno zakonskih načelima i pravilima. Ovo izvješće predstavlja svojevrsnu nadopunu, te elaborira najvažnije pozicije u ostalim financijskim izvještajima. Ono mora prikazati računovodstvene politike koje su se koristile, iznijeti osvrt glede procjene to jest utvrđivanja vrijednosti stavki i eventualna odstupanja i razloge odstupanja od računovodstvenih standarda. Premda računovodstveni standardi definiraju što mora biti sadržano u bilješkama, način objavljivanja nije strogo definiran. Kvalitetu izvještavanja mogu povećati tablični i grafički prikazi kojima se često ekonomski subjekti služe, a sve u cilju pružanja informacija koje nisu direktno vidljive a esencijalne su za njihovo razumijevanje.

Bilješke mogu također prikazivati i pozicije poput obveza čije je dospijeće iznad 5 godina, kvantitetu i nominalnu vrijednost dionica u opticaju, iznos potraživanja i obveza koje su predmet sudskog spora i niz ostalih informacija.¹⁸

2.3 Tehnike i metode analize financijskih izvještaja

Horizontalna, vertikalna i analiza smjerova performanse predstavljaju temeljne instrumente koji se koriste u postupku analize financijskih izvještaja. Horizontalna analiza, koja će u nastavku rada biti detaljnije objašnjena, podlogu pronalazi u komparativnim financijskim izvještajima. Vertikalna analiza se bazira na strukturnim financijskim izvještajima dok analiza smjerova performanse pokazuje kretanje u odnosu na neku baznu veličinu.¹⁹

2.3.1 Horizontalna analiza financijskih izvještaja

Horizontalna analiza predstavlja usporedni prikaz pozicija bilance i računa dobiti i gubitka. Ovom se analizom uspoređuju apsolutne svote i njihove promjene za više godišnjih izvješća. Analiza je primarno korisna poduzećima koja međusobno uspoređuju stavke financijskih izvještaja više uzastopnih godina, jer u suprotnom se može stvoriti pogrešna

¹⁸ Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Tušek, B., Žager, K., Žager, L. (2016): Računovodstvo 1, Zagreb, str. 75 - 76

¹⁹ Sačer Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, str. 224

predodžba poslovanja. Podaci se mogu usporediti s baznom godinom, a često se i koriste usporedbe s prethodnim godinama temeljem verižnih indeksa. Inflacija, promjene politike bilanciranja i obračunskog sustava predstavljaju osnovne probleme unutar analize, te ju čine neusporedivom i mogu stvoriti lažnu sliku.²⁰

Tablica 5: Primjer horizontalne analize

Oznake	POZICIJA	2010	2011	iznos povećanja/smanjenja	% povećanja
		Iznos	Iznos		
	AKTIVA				
A	Potraživanja za upisani a neuplaćeni kapital	-	-	-	-
B	Dugotrajna imovina	63.948.827,56	58.442.371,02	-5.506.456,54	-8,61
C	Kratkotrajna imovina	61.402.226,27	73.649.481,07	12.247.254,80	19,95
D	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	25.828,71	39.247,69	13.418,98	51,95
	UKUPNO AKTIVA	125.376.882,54	132.131.099,78	6.754.217,24	5,39
	PASIVA				
A	Kapital i rezerve	108.169.209,37	116.550.037,18	8.380.827,81	7,75
B	Dugoročna rezerviranja	-	-	-	-
C	Dugoročne obveze	3.919.140,85	3.919.140,85	-	-
D	Kratkoročne obveze	13.288.532,32	11.661.921,75	-1.626.610,57	-12,24
E	Odgodeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja	-	-	-	-
	UKUPNO PASIVA	125.376.882,54	132.131.099,78	6.754.217,24	5,39

Izvor: Preuzeto sa: (<https://loomen.carnet.hr/mod/book/view.php?id=131187&chapterid=31503>)

2.3.2 Vertikalna analiza financijskih izvještaja

Vertikalna analiza za razliku od horizontalne pokazuje postotni udio svake stavke pojedinačno u odnosu na ukupni zbroj. Primjerice pokazuje koliko posto dugotrajne imovine čini aktivu društva. Usporedbom više godina, može se uočiti trend kretanja što je ujedno i prikaz politike poslovanja.

Tablica 6: Primjer vertikalne analize

²⁰ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRIF, str. 93- 96

Oznake	POZICIJA	2010	%	2011	%
		Iznos		Iznos	
1	AKTIVA				
A	Potraživanja za upisani a neuplaćeni kapital	-		-	-
B	Dugotrajna imovina	63.948.827,56	51,01	58.442.371,02	44,23
C	Kratkotrajna imovina	61.402.226,27	48,97	73.649.481,07	55,74
D	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	25.828,71	0,02	39.247,69	0,03
	UKUPNO AKTIVA	125.376.882,54	100,00	132.131.099,78	100,00
2	PASIVA				
A	Kapital i rezerve	108.169.209,37	86,28	116.550.037,18	88,21
B	Dugoročna rezerviranja	-		-	
C	Dugoročne obveze	3.919.140,85	3,13	3.919.140,85	2,97
D	Kratkoročne obveze	13.288.532,32	10,60	11.661.921,75	8,83
E	Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja	-		-	
	UKUPNO PASIVA	125.376.882,54	100,00	132.131.099,78	100

Izvor: Preuzeto sa: (<https://loomen.carnet.hr/mod/book/view.php?id=131187&chapterid=31506>)

2.3.3 Analiza smjerova kretanja performanse

Analiza indeksa kako se još naziva, prikazuje postotni prikaz odabrane performanse u odnosu na neku baznu godinu koja se u cijelosti označava sa 100%. Točnije, podaci „viših” godina se dijele sa baznom godinom te pokazuju trend kretanja performansi.

Tablica 7: Primjer analize smjerova kretanja performanse

"MARBEL KOZMETIKA" d.d. pokazatelji performance za razdoblje 1991. -1996.						
Pokazatelji performance	Svete po godinama (u '000.)					
	1991.	1992.	1993.	1994.	1995.	1996.
Prihod od prodaje	11.800	12.300	12.700	13.000	13.670	
Troškovi za prodano	14.920	8.378	8.610	8.763	8.950	9.400
	10.060					
Bruto dobitak	3.422	3.690	3.937	4.050	4.270	4.860

"MARBEL KOZMETIKA" d.d. postoci pokazatelja performance za razdoblje 1991 u odnosu na 1991. god. (1991 «100%)						
Pokazatelji performance	1991.	1992.	1993	1994.	1995.	1996.
Prihod od prodaje	100%	104%	108%	110%	116%	126%
Troškovi za prodano	100%	103%	105%	107%	112%	120%
Bruto dobitak	100%	108%	115%	118%	125%	142%

Izvor: Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRIF

3. FINANCIJSKI POKAZATELJI USPJEŠNOSTI POSLOVANJA

Financijski indikatori su različiti pokazatelji koji se izračunavaju na temelju podataka iz financijskih izvještaja. To su mjerila financijskog stanja poduzeća koja se mogu komparirati s pripadajućom granom, odnosno grupacijom kako bi se dobila predstava o financijskoj sposobnosti poduzeća.²¹

Postoji šest osnovnih skupina financijskih pokazatelja, a uključuju pokazatelje likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja. Koji su pokazatelji najkorisniji ovisi ponajprije o vrsti odluke koju korisnik donosi. Primjerice ukoliko banka donosi odluku o kratkoročnom kreditiranju određenog poduzeća, njoj će najvažniji biti pokazatelji likvidnosti jer joj je u interesu da prikupi informacije glede sposobnosti poduzeća da podmiri svoje obveze. Suprotno tome, dugoročne investitore zanimaju pokazatelji profitabilnosti, jer premda trenutna likvidnost može biti dobra, ukoliko poduzeće neće moći ostvarivati planirane poslovne rezultate u budućnosti, oni se neće moći naplatiti. Na kraju, menadžment poduzeća iskazuje interes za sve financijske pokazatelje te ih analizira, kako bi se osigurala kratkoročna i dugoročna stabilnost poduzeća. Glavni cilj je postići profitabilno

²¹ Buble, M. (2010): Menadžerske vještine, Zagreb, Sinergija, str. 237.

poslovanje, podmiriti sve obveze, ali i isplatiti dividende dioničarima. Općenito govoreći, **kriteriji sigurnosti i uspješnosti** moraju biti zadovoljeni kako bi upravljanje bilo kvalitetno. Informacije o sigurnosti poslovanja daju pokazatelji likvidnosti i zaduženosti, a informacije o uspješnosti pokazatelji ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja. Oba kriterija su prožeta unutar pokazatelja aktivnosti. Kako bi se donio zaključak o pokazateljima, potrebno ih je usporediti s određenim veličinama. Standardne veličine koje se koriste su:

1. *Planirani pokazatelj unutar promatranog razdoblja*
2. *Kretanje veličine tijekom određenog vremena*
3. *Usporedba sa sličnim poduzećima unutar iste grupacije*
4. *Prosječna vrijednost pokazatelja u odnosu na poduzeća iste grupacije*²²

Tablica 8: Povezanost analize pomoću financijskih pokazatelja i korisnika

KORISNIK	POKAZATELJ	POKAZATELJ MJERI?	ŠTO NAM GOVORI?
VLASNICI	Povrat na investicije (ROI) Rentabilnost imovine (ROA)	Povrat na uloženi kapital Koliko je dobro imovina iskorištena od strane menadžmenta	Kolika je investicijska snaga poduzeća Kvaliteta iskorištenosti imovine poduzeća od strane menadžmenta
MENADŽMENT	Neto profitna marža Koeficijent obrtaja imovine Rentabilnost imovine Prosječno trajanje naplate potraživanja Koeficijent obrtaja zaliha	Operativna efikasnost Relativna efikasnost uporabe imovine Snaga zarade imovine Likvidnost potraživanja Likvidnost zaliha	Jesu li profiti dovoljno visoki Koliko je imovina dobro iskorištena Kvaliteta iskorištenosti imovine od strane menadžmenta Naplaćuju li se potraživanja presporo Je li previše novca sadržano u zalihama
KRA TKOROČNI KREDITORI	Koeficijent tekuće likvidnosti Koeficijent ubrzane likvidnosti	Sposobnost podmirenja kratkoročnih obveza neovisno o vrsti kratkotrajne imovine	Ima li poduzeće dovoljno novca kako bi pokrilo kratkoročne obveze Ima li poduzeće dovoljno novca kako bi pokrilo kratkoročne obveze

²² Gulin, D., Tušek, B., Žager, I. (2004): Poslovno planiranje, kontrola i analiza, Zagreb, str. 180 - 184

		Sposobnost podmirenja kratkoročnih obveza brzo unovčivom imovinom	
DUGOROČNI KREDITORI	Odnos duga i kapitala	Financiranje imovine tuđim kapitalom	Je li poduzeće preopterećeno dugom

Izvor: Dečman, N., Žager, K. (2015): Računovodstvo malih i srednjih poduzeća, Zagreb

3.1 Pokazatelji likvidnosti

Općenito likvidnost poslovanja podrazumijeva sposobnost poduzeća da pravodobno podmiri dospjele obveze. Sukladno tome, pokazatelji likvidnosti daju jasniju predodžbu korisnicima može li trgovačko društvo podmiriti svoje kratkoročne obveze. Ukoliko vrijednosti pokazatelja odstupaju od empirijski utvrđenih vrijednosti, jasno je da poduzeće neće imati sredstava za nabavku sirovina i materijala, podmirenje plaća, poreza i ostalih zakonskih obveza. Usko povezan pojam uz likvidnost je solventnost, koja predstavlja sposobnost ispunjavanja svih dospelih obveza to jest kratkoročnih i dugoročnih. Četiri osnovna pokazatelja likvidnosti su koeficijent trenutne likvidnosti, ubrzane likvidnosti, tekuće likvidnosti i financijske stabilnosti. Izračun njihove vrijednosti prikazan je u sljedećoj tablici.²³

Tablica 9: Pokazatelji likvidnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent trenutne likvidnosti	Novac	Kratkoročne obveze
Koeficijent ubrzane likvidnosti	Novac + potraživanja	Kratkoročne obveze
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina	Kratkoročne obveze

²³ RRIF br. 7/11 str 20-22.

Koeficijent financijske stabilnosti	Dugotrajna imovina	Kapital + dugoročne obveze
-------------------------------------	--------------------	----------------------------

Izvor: izrada autora na temelju knjige Sačer Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA

3.1.1 Koeficijent tekuće likvidnosti

Vrijednost koeficijenta tekuće likvidnosti trebala bi biti veća od 2, odnosno poduzeće bi trebalo imati vrijednost kratkotrajne imovine dvostruko veću u odnosu na kratkoročne obveze. U slučaju da je koeficijent manji od 2 ali veći od 1, tada se može očekivati podmirenje obveza u roku međutim poželjnija je što veća vrijednost pokazatelja. Najgori scenarij predstavlja situacija u kojoj je koeficijent manji od 1, što znači da je radni kapital negativan. **Radni kapital** predstavlja razliku između kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza te daje informaciju koliko je kratkotrajne imovine financirano iz dugoročnih izvora. Što je njegova vrijednost veća, poduzeće je likvidnije i financijski stabilnije.

3.1.2. Koeficijent ubrzane likvidnosti

Referentna vrijednost ovog pokazatelja se razlikuje u američkoj i europskoj praksi. Prema američkim zahtjevima koeficijent bi trebao biti veći od 1, dok je u Europi ta granica nešto niža i kreće se između 0,7 i 0,8. Ovaj koeficijent „zahtijeva“ da poduzeće ima približno jednako brzo unovčive imovine kao i kratkoročnih obveza.

3.1.3 Koeficijent trenutne likvidnosti

Na temelju istraživanja vrijednost ovog koeficijenta trebala bi se kretati između 10 i 30%. Koeficijent trenutne likvidnosti ili novčani odnos pokazuje sposobnost poduzeća da podmiri trenutne obveze. Ovaj pokazatelj može korisnika dovesti do pogrešne interpretacije ukoliko je primjerice na promatrani dan na račun poduzeća uplaćena veća svota novca. Stoga je preporučljivo više se oslanjati na ostale pokazatelje likvidnosti.

3.1.4 Koeficijent financijske stabilnosti

Referentna vrijednost ovog pokazatelja je 1. Za razliku od prethodnih pokazatelja, koeficijent financijske stabilnosti bi trebao biti manji od 1 jer se time povećava učešće radnog kapitala. Nužno je da poduzeće dio svoje kratkotrajne imovine financira upravo iz njega odnosno dugoročnih kvalitetnih izvora. U suprotnom, javlja se deficit radnog kapitala.²⁴

3.2 Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti izračunavaju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. Oni pokazuju koliko se poduzeće financira iz vlastitog kapitala, odnosno koliko iz tuđih izvora sredstava. Indikatori zaduženosti zapravo daju prikaz odnosa između vlastitog i tuđeg kapitala. Koeficijenti zaduženosti, vlastitog financiranja i financiranja najčešće su korišteni pokazatelji te prikazuju statičku zaduženost, jer se računaju na temelju bilančnih podataka. Faktor zaduženosti je dinamički pokazatelj za čiji se izračun koriste podaci iz bilance i računa dobiti i gubitka. Stupnjevi pokrića I i II se često zbog svojih obilježja promatraju i kao pokazatelji likvidnosti.

Tablica 10: Pokazatelji zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent zaduženosti	Ukupne obveze	Ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja	Glavnica	Ukupna imovina
Koeficijent financiranja	Ukupne obveze	Glavnica
Faktor zaduženosti	Ukupne obveze	Zadržana dobit + amortizacija
Stupanj pokrića I	Glavnica	Dugotrajna imovina

²⁴ Sačar Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, str. 248 – 250

Stupanj pokrića II	Glavnica + dugoročne obveze	Dugotrajna imovina
--------------------	-----------------------------	--------------------

Izvor: Izrada autora na temelju knjige Sačar Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, str. 251

3.2.1 Koeficijent zaduženosti

Ovaj pokazatelj se računa na temelju podataka iz bilance te sukladno tome daje statičku sliku zaduženosti. Vrijednost stupnja ili koeficijenta zaduženosti ne bi trebala biti veća od 50% odnosno 0.5, jer što je njegova vrijednost viša, veći je i rizik za potencijalne ulagače.

3.2.2 Koeficijent vlastitog financiranja

Koeficijent vlastitog financiranja pokazuje koliko poduzeće ima vlastitih sredstava, te obrnuto korelira sa koeficijentom zaduženosti. Točnije rečeno, ukoliko koeficijent vlastitog financiranja pokaže tendenciju rasta tijekom određenog razdoblja, koeficijent zaduženosti će padati u tom razdoblju. Poželjna je što veća vrijednost koeficijenta.

3.2.3 Koeficijent financiranja

Ovaj koeficijent prikazuje kakav je odnos financiranja iz tuđih i vlastitih sredstava. S obzirom na iskustvene vrijednosti, omjer ukupnih obveza i glavnice bi trebalo biti 1:1.²⁵

3.2.4 Faktor zaduženosti

Faktor zaduženosti daje informaciju koliko je godina potrebno da se podmire obveze, iz ostvarene zadržane dobiti i amortizacije. Ovaj pokazatelj se izračunava upotrebom podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka, a što je vrijednost faktora niža, to je manja i zaduženost poduzeća.

3.2.5 Stupanj pokrića I i II

²⁵ Sačar Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA

Stupnjeve pokrića zbog svojih karakteristika moguće je promatrati i kao pokazatelje likvidnosti. Vrijednost stupnja pokrića II trebala bi biti veća od 1, zbog već utvrđene činjenice da bi dio dugoročnih izvora trebao biti korišten za financiranje kratkotrajne imovine.

3.3 Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti, koji se još nazivaju i koeficijenti obrta, pokazuju kolikom brzinom imovina cirkulira u poslovnim procesima. Postoji više kategorija ovih pokazatelja, međutim u praksi se najčešće koriste koeficijent obrta ukupne imovine, kratkotrajne imovine, obrta potraživanja i trajanja naplate potraživanja. Svi se pokazatelji izračunavaju temeljem prikupljenih podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. Poželjno je da je vrijednost koeficijenata obrta što veća.²⁶

Tablica 11: Pokazatelji aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent obrta ukupne imovine	Ukupni prihod	Ukupna imovina
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	Ukupni prihod	Kratkotrajna imovina
Koeficijent obrta potraživanja	Prihodi od prodaje	Potraživanja
Trajanje naplate potraživanja u danima	Broj dana u godini (365)	Koeficijent obrta potraživanja

Izvor: Izrada autora na temelju knjige Sačar Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, str. 251

3.3.1 Koeficijent obrta imovine

Ovaj pokazatelj daje informacije o tome koliko se puta imovina pretvara u prihode. Ukoliko se njegova vrijednost povećava tijekom razdoblja, smanjit će se prosječno trajanje obrta imovine.

²⁶ Računovodstvo, revizija, financije (2011) br. 7 /11

3.3.2 Koeficijent obrta kratkotrajne imovine

Odnos između ukupnih prihoda i kratkotrajne imovine prikazuje koeficijent obrta kratkotrajne imovine. On pokazuje koliko se puta godišnje imovina pretvori u prihode.

3.3.3 Koeficijent obrta potraživanja

Ovaj koeficijent prikazuje koliko su se dana godišnje potraživanja pretvarala u prihode. Odnosno, preciznije rečeno, koliko će se puta godišnje potraživanja naplatiti i pretvoriti u novac.

3.3.4 Trajanje naplate potraživanja

Polaznu točku za izračun ovog pokazatelja, predstavlja izračun prethodno navedenog koeficijenta obrta potraživanja. Menadžment poduzeća pokušava njegovu vrijednost smanjiti na prihvatljivu razinu.

3.4 Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti prikazuju međusobni odnos prihoda i rashoda. Za izračun ovih pokazatelja koriste se podaci iz računa dobiti i gubitka. Ekonomičnost ukupnog poslovanja je pokazatelj koji daje najširu sliku stvorenih prihoda po jedinici rashoda. Za nešto detaljniju analizu koriste se i parcijalni pokazatelji ekonomičnosti, koji uključuju ekonomičnost poslovanja, financiranja i izvanrednih aktivnosti.

Tablica 12: Pokazatelji ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	Ukupni prihodi	Ukupni rashodi
Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	Prihodi od prodaje	Rashodi prodaje
Ekonomičnost financiranja	Financijski prihodi	Financijski rashodi

3.4.1 Ekonomičnost ukupnog poslovanja

Ekonomičnost ukupnog poslovanja osnovni je pokazatelj u analizi odnosa između ukupnih prihoda i rashoda. Ovaj pokazatelj mora biti veći od 1, to jest trebao bi biti što je moguće viši.

3.4.2 Ekonomičnost poslovanja (prodaje)

Ovaj se indikator koristi prilikom složenijeg sagledavanja poslovanja. Poželjno je da je što veći, odnosno da se više prihoda ostvaruje po jedinici rashoda.

3.4.3 Ekonomičnost financiranja

Ekonomičnost financiranja parcijalni je pokazatelj ekonomičnosti, za čiji se izračun u odnos stavljaju financijski prihodi i rashodi. Slično kao i prethodni pokazatelji, i on bi trebao imati što veću vrijednost.²⁷

3.5 Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti prikazuju učinkovitost poslovanja poduzeća, to jest mjere sposobnost ostvarivanja zarade. Analiza pokazatelja profitabilnosti smatra se važnim dijelom financijske analize. Pri tom, ukoliko poduzeće ostvari gubitak u visini polovice temeljnog kapitala, dužno je promptno o tome obavijestiti glavnu skupštinu. Takav scenarij društvo upozorava na moguću krizu, ali i nužno poduzimanje mjera. U analizi se najčešće koriste marže profita te stope povrata na imovinu i kapital. Analitičari pokazatelje profitabilnosti vide kao:

1. Indikatore upravljačke djelotvornosti
2. Instrument za predviđanje financijskog rezultata

²⁷ Sačer Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA

3. Sposobnost društva da postigne određenu stopu povrata ulaganja²⁸

Tablica 13: Pokazatelji profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Neto marža profita	Neto dobit + kamate	Ukupni prihod
Bruto marža profita	Dobit prije poreza + kamate	Ukupni prihod
Neto rentabilnost imovine	Neto dobit + kamate	Ukupna imovina
Bruto rentabilnost imovine	Dobit prije poreza + kamate	Ukupna imovina
Rentabilnost vlastitoga kapitala (glavnice)	Neto dobit	Vlastiti kapital (glavnica)

Izvor: izrada autora na temelju knjige Sačer Mamić, I. ,Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, str. 251

3.5.1 Marža profita

Pri izračunu marže profita koriste se podaci iz računa dobiti i gubitka. U analizi razlikujemo bruto i neto maržu profita. Osnovna razlika ovih dvaju pokazatelja je obuhvaćeni porez u brojniku pokazatelja. Njihovom usporedbom saznaje se koliko relativno iznosi porezno opterećenje u odnosu na prihod.

3.5.2 Stopa povrata imovine-ROA

Slično kao i kod marže profita, i ova dva pokazatelja se razlikuju u obuhvatu poreza. Oni su glavni pokazatelji koliko se uspješno koristila imovina prilikom stvaranja dobiti društva.

²⁸ Sačer Mamić, I. ,Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA

3.5.3 Stopa povrata kapitala-ROE

Rentabilnost vlastitog kapitala predstavlja najznačajniji pokazatelj. Njegovim izračunom društvo dobiva informaciju koliko novčanih jedinica dobitka ostvaruje po jedinici vlastitog kapitala. Korištenjem ovog pokazatelja, rentabilnosti ukupne imovine i odgovarajuće kamatne stope moguće je donijeti zaključke koji se dotiču korištenja financijske poluge.²⁹

3.6 Pokazatelji investiranja

Pokazatelji investiranja koriste se za mjerenje uspješnosti ulaganja u dionice društva. Za razliku od ostalih pokazatelja koji zahtijevaju isključivo podatke iz financijskih izvještaja, za njihov izračun nužni su podaci o broju dionica i njihovoj vrijednosti na tržištu. Dva osnovna pokazatelja su dobit po dionici i dividenda po dionici. Oni prikazuju dobit, to jest dividendu koju u novčanim jedinicama ostvaruje dioničar po jednoj dionici. U većini slučajeva dobit po dionici je viša od dividende po dionici, međutim moguća je i suprotna situacija. U tom slučaju dividende se isplaćuju iz zadržane dobiti. Najvažniju skupinu ovih pokazatelja čine ukupna rentabilnost dionice te dividendna rentabilnost dionice. Oni su zapravo pokazatelji rentabilnosti vlastitog kapitala, ali vlastiti kapital se iskazuje po tržišnoj a ne po knjigovodstvenoj vrijednosti. Posljednja dva pokazatelja su odnos isplate dividendi i odnos cijene i dobiti. Prvi navedeni prikazuje kakav je odnos između dividende i dobiti po dionici, dok odnos cijene i dobiti prikazuje koliko je tržišna cijena dionice puta veća u odnosu na dobit po dionici.³⁰

Tablica 14: Pokazatelji investiranja

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Dobit po dionici (EPS)	Neto dobit	Broj dionica
Dividenda po dionici (DPS)	Dio neto dobiti za dividende	Broj dionica
Odnos isplate dividendi	Dividenda po dionici	Dobit po dionici
Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	Tržišna cijena dionice	Dobit po dionici

²⁹ Sačer Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA

³⁰ Sačer Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA

Ukupna rentabilnost dionice	Dobit po dionici	Tržišna cijena dionice
Dividendna rentabilnost dionice	Dividenda po dionici (DPS)	Tržišna cijena dionice

Izvor: izrada autora na temelju knjige Sačer Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, str. 251

4. RIMAC AUTOMOBILI d.o.o

4.1 Povijest

Društvo Rimac Automobili d.o.o osnovano je 2009. godine u Hrvatskoj, sa sjedištem u Svetoj Nedelji. Primarna djelatnost društva je projektiranje, razvoj i proizvodnja električnih automobila, a osnivač tvrtke je mladi poduzetnik i inovator Mate Rimac.

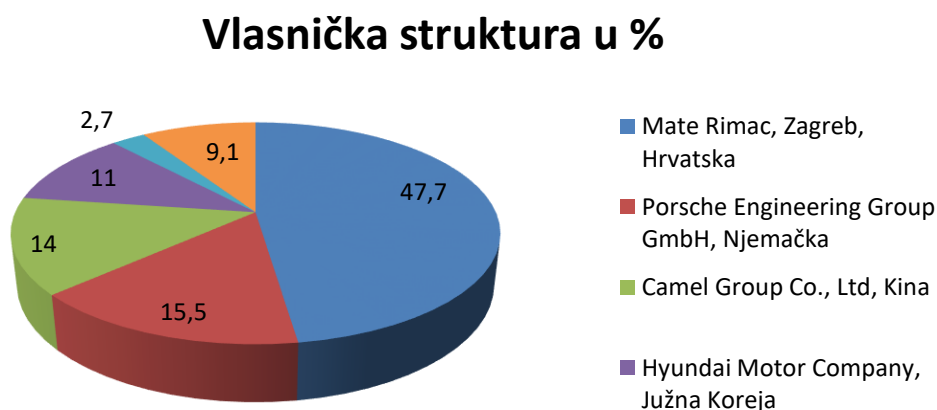
Mate Rimac rođen je u Livnu, u Bosni i Hercegovini iz koje se kao trogodišnjak s obitelji preselio u Njemačku. 2000. godine vraća se u Hrvatsku te već u tinejdžerskoj dobi pokazuje talent i inovativnost, dobiva višestruke lokalne i internacionalne nagrade, ponajprije zahvaljujući projektu iGlove. Upravo od novca zarađenog od nagrada, kupuje rabljeni BMW E30 323i s kojim će uskoro započeti budućnost tvrtke. Sudjeluje u automobilskim utrkama, gdje tijekom jedne utrke motor eksplodira. Mate se odlučuje zamijeniti klasični motor i automobil pretvoriti u električni sportski automobil. S vremenom automobil postiže tehnički napredak i daje sjajne rezultate na utrkama, u kojima osvaja prvo mjesto u konkurenciji 300 automobila.

U 2009. godini se osniva društvo Rimac Automobili d.o.o tijekom razvoja BMW E30, popularno nazvanog Green Monster. Tvrtka se smjestila u Svetoj Nedelji, te je u počecima činila mala skupina stručnjaka na području električne energije, baterija i automobila. Završetkom projekta Green Monster, unatoč skepticima i slabo razvijenoj automobilske industriji u Hrvatskoj, Mate Rimac želi stvoriti „high-performance” električni sportski auto. Dvije godine kasnije, u Frankfurtu je predstavljen Concept One. Automobil je dobio vrlo pozitivan komentar publike, jer je osim futurističkog i aerodinamičnog dizajna, imao i 4

električna motora sa 1288 konjskih snaga. Nakon određenog vremena predstavljen je i Concept S, moćnija verzija Concepta One, jednog od najbržih električnih automobila današnjice. U Ženevi je 2018. godine predstavljen i C_Two, nasljednik Concepta One.³¹

4.2 Vlasnička struktura i regulatorni okvir

Društvo Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2017.-2019. godine osiguralo je značajne kapitalne investicije koje su utjecale na promjenu vlasničke strukture društva. U skladu sa strategijom fokusiranom na dugoročne razvojne projekte, a ne na kratkoročne pozitivne financijske rezultate, dodatan doprinos razvoju i etabliranju poduzeća na tržištu doprinijela je investicija od 27 milijuna € društva Camel Group Ltd iz Kine. Ubrzo su tijekom ljeta 2018.godine osigurana i značajna sredstva tvrtke Porsche Engineering Group iz Njemačke. Ovim ulaganjem Porsche EG stekao je 10,78% udjela u društvu, dok je Camel Group imao 17,27%. Unatoč velikim investicijama u društvo, osnivač i direktor poduzeća Mate Rimac je i dalje bio većinski vlasnik sa 55,36%. Međutim 2019. godina dovela je do novih investitora, u vidu automobilskih poduzeća Hyundai Motor Company i Kia Motors Corporation sa gotovo 14% ukupnog udjela u društvu. Zadovoljni razvojem i suradnjom, Porsche EG se odlučuje na dodatna ulaganja, i povećanje udjela na 15,5% krajem ljeta iste godine. Ovakvim razvojem situacije Mate Rimac prestaje biti većinski vlasnik u poduzeću.³²

³¹ Drive tribe (Internet) Raspoloživo na: <https://drivetribe.com/>

³² Preuzeto sa: <https://www.nacional.hr/porsche-povecao-udio-u-rimac-automobilima-na-155-posto/?fbclid=IwAR0w9gCWqqBVRz-kSDzzjShywUT45Yu6Zu3L69Yjy7gF4XI8-lx7b7Z7k4Q>

Slika 2: Vlasnička struktura društva

Izvor: izrada autora

Društvo također namjerava u budućnosti implementirati **ESOP** (Employee Share Ownership Plan), pomoću kojeg bi zaposlenici stekli udio u tvrtki u broju ne većem od 7%. ESOP je model dioničarstva razvijen u SAD-u, izvorno mirovinski usmjeren, kojim zaposlenici dobivaju u vlasništvo dionice društva u kojem rade. Pri tom je ključno da se dionice moraju raspodijeliti svim zaposlenicima, što društvo Rimac Automobili d.o.o i namjerava učiniti ali u neproporcionalnom odnosu. Također dionice u vlasništvu zaposlenih najčešće ne glase pojedinačno na svakog od njih, već njima upravlja samostalna financijska institucija ESOP fond.³³

Tablica 15 : Klasifikacija društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016.-2018. godine

RAZDOBLJE	IZNOSI POKAZATELJA	KATEGORIZACIJA
2016.godina	Aktiva 115 314 312 kn	SREDNJI PODUZETNIK
	Prihod 35 964 507 kn	
	Prosječan broj zaposlenih je 109	
2017.godina	Aktiva 258 097 877 kn	SREDNJI PODUZETNIK
	Prihod 60 047 655 kn	
	Prosječan broj zaposlenih je 163	
2018.godina	Aktiva 407 391 045 kn	VELIKI PODUZETNIK
	Prihod 72 714 087 kn	
	Prosječan broj zaposlenih je 316	

Izvor: Izrada autora na temelju podataka sa web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

³³Galetić, L. (2011): Organizacija velikih poduzeća, Zagreb

Preuzeto sa: https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/mate-rimac-u-velikom-intervjuu-za-jutarnji-sedam-posto-tvrtke-dat-cu-radnicima-od-cistacice-do-direktora/8868560/?fbclid=IwAR2Q4l24U-2HpVPhyYQswuw_eLe0iyM-4w1UFjZUtspLmUi2a1ILPWbdbzY

Društvo Rimac Automobili d.o.o u 2016.godini kategorizirano je u skupinu srednjih poduzetnika jer njegovi iznosi pokazatelja nisu prelazili 2 od 3 uvjeta definirana Zakonom o računovodstvu. U sljedećoj godini društvo i dalje pripada skupini srednjih poduzetnika i zadovoljava kriterije, premda iznos aktive značajno premašuje definirani iznos od 150 000 000,00 kn. U 2018. godini iznos aktive i prosječnog broja zaposlenih je veći od 150 000 000,00 kn odnosno 250 radnika, i samim time društvo se klasificira kao veliki poduzetnik. Srednji i veliki poduzetnici u skladu sa zakonom moraju dostaviti FINI izvještaj o financijskom položaju, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjenama kapitala te bilješke uz financijske izvještaje.³⁴

4.3 Proizvodni asortiman

Osnovna djelatnost društva je proizvodnja automobila i motornih vozila, proizvodnja baterija, akumulatora i punjača te projektiranje i proizvodnja pogonskih sustava za električne i hibridne automobile uključujući proizvodnju hardware-a i software-a i proizvodnju dijelova i pribora za motorna vozila i njihove motore. Rimac Automobili d.o.o danas isporučuje baterijske sustave drugim proizvođačima. Tvrtka proizvodi Kers hibridne baterije za Aston Martin, Koenigsegg, Jaguar i Seat. Također Rimčevi sustavi dio su i ostalih električnih i super automobila poput Aston Martin Valkyrie, Koenigsegg Regere, Jaguar E-tipa Zero i e-Racer Seat Cupre. U 2018. godini Rimac je sklopio ugovor s talijanskom dizajnerskom kućom, a sada proizvođačem super automobila, Pininfarinom, da izgrade svoj prvi super automobil, Pininfarina Battista.

³⁴ RGFI, elektronička knjižnica hrvatskog gospodarstva, Preuzeto sa: <http://rgfi.fina.hr/>

Slika 3: Green Monster

Izvor: Preuzeto sa: <https://carbuzz.com/news/rimac-e-m3-is-world-s-quickest-ev>

BMW E30 323i je automobil kojeg je Mate Rimac kupio kao osamnaestogodišnjak i pretvorio u električni automobil za utrke. U 2010. godini E30 je pobijedio u konkurenciji od 300 automobila, a 2012. godine je srušio Guinnessov rekord za najbrže vrijeme postignuto od strane električnog automobila sa rezultatom od 11 sekundi na četvrt milje.

Slika 4: Concept One

Izvor: Preuzeto sa: https://www.motorauthority.com/news/1075812_1088-hp-rimac-concept-one-electric-car-on-sale-for-980000

Concept One otkriven je 2011. godine u Frankfurtu, uz pozitivne kritike publike. Automobil je osim futurističkog dizajna, pružao i nevjerojatne tehničke specifikacije. Automobil proizvodi 1288 konjskih snaga i 1600Nm okretnog momenta. Do brzine od 100km/h dolazi za 2,5 sekundi te može postići najveću brzinu od 340km/h.³⁵

5. ANALIZA FINACIJSKIH IZVJEŠĆA DRUŠTVA RIMAC AUTOMOBILI d.o.o

5.1 Komparativna analiza financijskih izvještaja od 2016. do 2018. godine

5.1.1 Horizontalna analiza

U nastavku rada prikazana je horizontalna analiza bilance te računa dobiti i gubitka u razdoblju od 2016. do 2018. godine, pri tom uzimajući 2015. godinu kao baznu.

Tablica 16: Horizontalna analiza bilance društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018.godine

AKTIVA	2016.	2017.	2018.
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	/	/	/
B) DUGOTRAJNA IMOVINA	59,00%	106,61%	636,01%
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	83,51%	148,05%	852,66%
II. MATERIJALNA IMOVINA	44,09%	50,74%	236,66%
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA	/	/	***
IV. POTRAŽIVANJA	/	/	/
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	-74,19%	1213,63%	1661,26%
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA	28,25%	325,41%	185,43%
I. ZALIHE	151,50%	96,39%	226,94%
II. POTRAŽIVANJA	-7,33%	22,26%	190,65%
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA	1029,99%	21 574,56%	-61,99%
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	-85,56%	755,04%	123,19%
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	-89,87%	-55,87%	-43,19%
E) UKUPNO AKTIVA	34,68%	201,45%	375,82%
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	/	/	/

³⁵ The story of Rimac, Tesla's successor, Preuzeto sa: <https://drivetribe.com/>

PASIVA			
A) KAPITAL I REZERVE	-4,91%	275,58%	461,39%
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	0%	24%	38,99%
II. KAPITALNE REZERVE	0%	8418859,76%	13623899,2%
III. REZERVE IZ DOBITI	/	/	/
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	/	/	/
V. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK	-12,95%	-87,52%	-3769,99%
VI. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE	-149,34%	-2573,41%	-1234,8%
VII. MANJINSKI INTERES	/	/	/
B) REZERVIRANJA	/	/	/
C) DUGOROČNE OBVEZE	28,94%	-2,95%	54,61%
D) KRATKOROČNE OBVEZE	224,29%	109,03%	297,45%
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	95,38%	120,13%	606,82%
F) UKUPNO PASIVA	34,68%	201,45%	375,82%
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	/	/	/

*** Podaci nisu usporedivi jer se javljaju samo u određenoj godini

Izvor: Izrada autora na temelju web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

Horizontalna analiza bilance pokazuje visok stupanj diferencijacije vrijednosti pojedinačnih stavki tijekom promatranog razdoblja. U 2016. godini najveće postotne promjene postižu stavke nematerijalne imovine, zaliha, kratkotrajne financijske imovine, gubitka poslovne godine te kratkoročnih obveza. Kratkoročna financijska imovina raste za 2 500 813kn u odnosu na baznu 2015.godinu, kao rezultat danog beskamatnog zajma društvu Greyp Bikes d.o.o. Također sukladno MRS-u 38 kapitalizirani su troškovi razvojnih projekata, što je rezultiralo porastom nematerijalne imovine za 83,51%. Važnu stavku predstavlja i porast kratkoročnih obveza, ponajprije zbog odobrenih kredita Addiko banke te potraživanja domaćih dobavljača. Društvo ne ostvaruje dobit u odnosu na prethodnu godinu, no to je rezultat odluke žrtvovanja kratkoročnih nauštrb dugoročnih financijskih rezultata.

U 2017.godini odgođena porezna imovina se povećala više od 10 puta zbog priznatih poreznih gubitaka koji se mogu iskoristiti u narednom periodu. Kratkotrajna financijska imovina i dalje pokazuje trend rasta uslijed danih zajmova poduzeću Greyp Bikes d.o.o ali i depozita u banci. Stavka novac u banci i blagajni raste za 65 609 427kn u odnosu na baznu godinu, uplatom na devizni račun društva. Najveći porast bilježi stavka kapitalne rezerve uslijed dodatno uplaćenog kapitala.

Visok porast potraživanja u odnosu na baznu godinu, ali i prethodne, u 2018. godini rezultat je ponajprije potraživanja od inozemnih kupaca te danih predujmova dobavljačima. Kapitalne rezerve i dalje pokazuju trend rasta, kao i upisani kapital. Jedna od rijetkih stavki

koja pokazuje kontinuitet tijekom promatranog razdoblja je gubitak poslovne godine, koji u 2018.godini iznosi 19 892 807kn, premda je niži u odnosu na 2017.godinu. Kratkoročne obveze su gotovo 3 puta veće u odnosu na 2015.godinu, gdje su dominantne stavke obveze za predujmove, prema dobavljačima i zaposlenicima.³⁶

Tablica 17 : Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018.godine

NAZIV POZICIJE	2016.	2017.	2018.
Prihodi od prodaje	15,34%	59,17%	114,25%
Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga	***	***	***
Ostali poslovni prihodi	-1,83%	291,77%	92,29%
I. POSLOVNI PRIHODI	15,77%	85,43%	112,32%
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	153,18%	40,35%	208,25%
Materijalni troškovi	38,45%	163,61%	153,2%
Troškovi osoblja	59,71%	119,27%	333,4%
Amortizacija	23,67%	117,83%	154,1%
Ostali troškovi	34,41%	107,34%	232,73%
Vrijednosna usklađenja	***	***	***
Rezerviranja	***	***	***
Ostali poslovni rashodi	26,67%	6236,44%	670,91%
Otpisi	***	***	***
II. POSLOVNI RASHODI	24,33%	278,62%	222,49%
III. FINANCIJSKI PRIHODI	-46,29%	461,29%	1313,83%
IV. FINANCIJSKI RASHODI	28,51%	84,12%	172,57%
V. UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	/	/	/
VI. UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	/	/	/
VII. IZVANREDNI – OSTALI PRIHODI	/	/	/
VIII. IZVANREDNI – OSTALI RASHODI	/	/	/
IX. Dobit ili gubitak prije oporezivanja	-149,34%	-2948,52%	-1365,19%

³⁶ RGFI, elektronička knjižnica hrvatskog gospodarstva, Preuzeto sa: <http://rgfi.fina.hr/>

X.	Porez na dobit	/	/	/
XI.	Dobit ili gubitak razdoblja	-149,34%	-2573,41%	-1234,8%

Izvor: Izrada autora na temelju web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka pokazuje manji stupanj oscilacija vrijednosti u odnosu na bilancu. Točnije, većina stavki pokazuje jasan trend kretanja kroz promatrano razdoblje. Gotovo sve stavke poslovnih prihoda i rashoda se povećavaju u odnosu na bazu 2015. godinu, uz iznimku ostalih poslovnih prihoda koji su samo u 2016. godini niži za 49 539 kn u apsolutnom iznosu.

Prihodi od prodaje iz godine u godinu sve više rastu, ponajprije zahvaljujući prodaji proizvoda i usluga u inozemstvo. Nakon blagog pada u 2016. godini, ostali poslovni prihodi u 2017. godini su viši za 7 889 085 kn, od kojih veliki dio pripada naplati štete od osiguravajućeg društva. Povećanje ostalih poslovnih rashoda za gotovo 64 puta u 2017. godini, rezultat je u najvećem omjeru troškova ostalih posredovanja i otpisa gotovih proizvoda. Kontinuirane investicije u društvo, rast potražnje, ekspanzija tržišta te zahtjevi kupaca utjecali su na porast broja zaposlenih, a samim time i troškova osoblja. Također su značajno porasli materijalni troškovi, u vidu troškova materijala i sirovina te intelektualnih usluga.

U sve tri promatrane godine ukupni poslovni prihodi ostvaruju niže postotne promjene s perspektive rasta u odnosu na ukupne poslovne rashode. Financijski prihodi u 2016. godini ostvaruju pad, uslijed značajno nižih prihoda od kamata, dok prihodi u sljedećim godinama rastu kao posljedica pozitivnih tečajnih razlika te ulaganja u zajednički pothvat to jest joint venture. Financijski rashodi iz godine u godinu sve više rastu, kao posljedica najčešće negativnih tečajnih razlika ili kamatnih rashoda. Društvo u 2017. godini ostvaruje najveći gubitak razdoblja, premda se on u sljedećoj značajno smanjuje.³⁷

5.1.2 Vertikalna analiza

³⁷ RGFI, elektronička knjižnica hrvatskog gospodarstva, Preuzeto sa: <http://rgfi.fina.hr/>

U nastavku rada prikazana je vertikalna analiza bilance te računa dobiti i gubitka u razdoblju od 2016. do 2018. godine.

Tablica 18: Vertikalna analiza bilance društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018.godine

AKTIVA	2016.	2017.	2018.
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	/	/	/
B) DUGOTRAJNA IMOVINA	53,72%	31,19%	70,38%
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	25,89%	15,63%	38,04%
II. MATERIJALNA IMOVINA	27,72%	12,95%	18,33%
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA	/	/	11,81%
IV. POTRAŽIVANJA	/	/	/
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	0,11%	2,60%	2,21%
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA	45,80%	67,88%	28,85%
I. ZALIHE	26,00%	9,07%	9,57%
II. POTRAŽIVANJA	16,34%	9,63%	14,50%
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA	2,38%	20,39%	0,02%
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	1,09%	28,79%	4,76%
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	0,48%	0,94%	0,76%
E) UKUPNO AKTIVA	100%	100%	100%
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	/	/	/
PASIVA			
A) KAPITAL I REZERVE	46,57%	82,18%	77,82%
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	46,43%	25,72%	18,27%
II. KAPITALNE REZERVE	0,00%	73,20%	75,04%
III. REZERVE IZ DOBITI	/	/	/
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	/	/	/
V. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK	0,89%	0,06%	-10,61%
VI. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE	-0,75%	-16,80%	-4,88%
VII. MANJINSKI INTERES	/	/	/
B) REZERVIRANJA	/	0,71%	0,92%
C) DUGOROČNE OBVEZE	17,00%	5,72%	5,77%
D) KRATKOROČNE OBVEZE	32,22%	9,28%	11,18%
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	4,21%	2,12%	4,31%
F) UKUPNO PASIVA	100%	100%	100%
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	/	/	/

Izvor: Izrada autora na temelju web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

Udjeli u aktivi bilance su promjenjivi, budući da u 2016. i 2018. godini dugotrajna imovina ima najveći udio, dok je u 2017.godini dominantna stavka kratkotrajna imovina. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi u promatranom razdoblju ne prelaze 1% ukupne aktive. U pasivi društva kapital i rezerve postižu najveće udjele koji u 2017.godini dosežu vrijednost od 82,18% ukupne pasive. Pri tom kapitalne rezerve najviše doprinose ovom trendu. Društvo također ima nešto veći udio kratkoročnih obveza u odnosu na dugoročne

obveze. Rezerviranja u pasivi ili nema ili su u relativno niskom postotku. Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja ne prelazi vrijednost od 5% pasive društva tijekom promatranih triju godina.

Tablica 19: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018. godine

NAZIV POZICIJE	2016.	2017.	2018.
Prihodi od prodaje	90,19%	74,55%	82,86%
Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga	1,66%	3,01%	/
Ostali poslovni prihodi	7,38%	17,64%	7,15%
I. POSLOVNI PRIHODI	99,23%	95,2%	90,01%
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	-30,98%	-10,29%	-18,66%
Materijalni troškovi	72,95%	83,2%	65,99%
Troškovi osoblja	35,10%	28,87%	47,12%
Amortizacija	11,29%	11,91%	11,47%
Ostali troškovi	9,6%	8,87%	11,76%
Vrijednosna usklađenja	/	33,85%	3,20%
Rezerviranja	/	3,04%	3,62%
Ostali poslovni rashodi	0,68%	20,5%	2,06%
Otpisi	/	/	/
II. POSLOVNI RASHODI	98,64%	179,94%	126,56%
III. FINANCIJSKI PRIHODI	0,77%	4,8%	9,99%
IV. FINANCIJSKI RASHODI	3,75%	3,22%	3,94%
V. UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	/	/	/
VI. UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	/	/	/
VII. IZVANREDNI – OSTALI PRIHODI	/	/	/
VIII. IZVANREDNI – OSTALI RASHODI	/	/	/
IX. UKUPNI PRIHODI	100%	100%	100%
X. UKUPNI RASHODI	102,39%	183,16%	130,5%
XI. Dobit ili gubitak prije oporezivanja	-2,39%	-83,16%	-30,5%
XII. Porez na dobit	/	/	/

XIII. Dobit ili gubitak razdoblja	-2,39%	-72,21%	-27,36%
-----------------------------------	--------	---------	---------

Izvor: Izrada autora na temelju web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

U cjelokupno promatranom razdoblju rashodi su veći u odnosu na prihode, a kulminacija gubitka prije oporezivanja javlja se u 2017.godini. Prihodi od prodaje čine glavni izvor visokih poslovnih prihoda čija se vrijednost u sve tri godine kreće iznad 90% ukupnih prihoda. Primaran izvor takvih prihoda su prodani proizvodi i usluge domaćim i stranim kupcima. Glavni uzrok visokih poslovnih rashoda predstavljaju troškovi osoblja i materijalni troškovi, gdje potonji u 2017.godini postižu najveću vrijednost od 83,2%. Lošem rezultatu u spomenutoj godini doprinose vrijednosna usklađenja u visini od gotovo 34% ukupnih poslovnih rashoda. Kategorije financijskih prihoda i rashoda ne prelaze vrijednost od 10%, premda financijski prihodi iz godine u godinu značajno rastu te od početnih 0,77% u 2016.godini, dosežu 9,99% u 2018.godini ukupnih prihoda.

5.2 Analiza financijskih izvještaja putem pokazatelja

5.2.1 Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost danas najčešće označava sposobnost društva da pravovremeno može podmiriti dospelje kratkoročne obveze. Za likvidnost se također ističe da označava i sposobnost unovčavanja, to jest sposobnost imovine za kontinuiranom izmjenom u poslovnom ciklusu. U nastavku rada izračunati su pokazatelji likvidnosti društva Rimac Automobili d.o.o.³⁸

Tablica 20: Pokazatelji likvidnosti društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018. godine

POKAZATELJI LIKVIDNOSTI	2016.	2017.	2018.
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,2705	6,0370	1,9120
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,4783	3,3703	1,2436
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,0299	2,5255	0,3073

³⁸ Tintor, J. (2009): Poslovna analiza, Masmedia, Zagreb

Koeficijent financijske stabilnosti	0,8450	0,3520	0,8328
-------------------------------------	--------	--------	--------

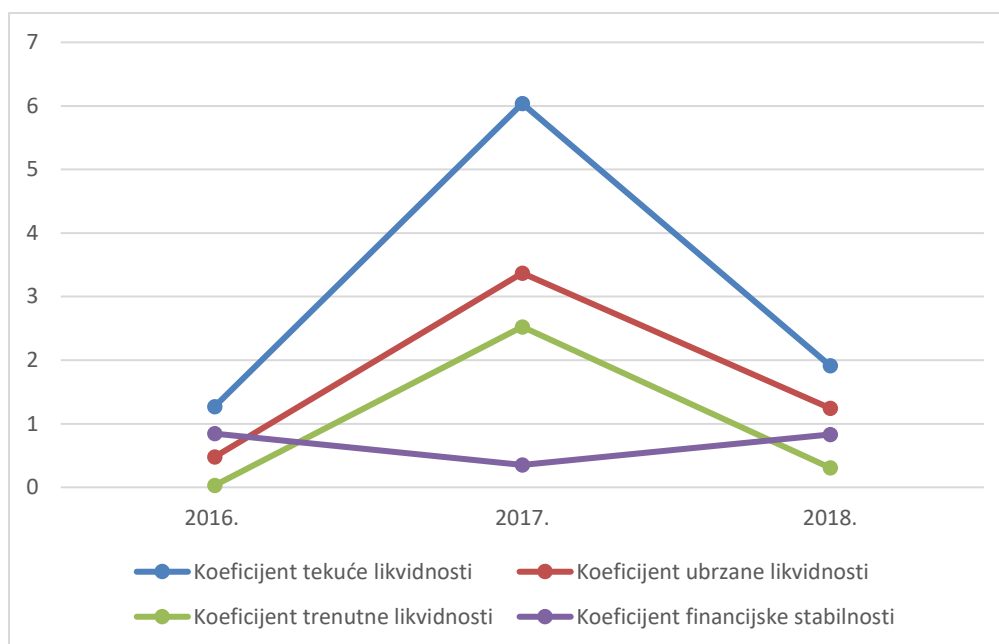
Izvor: Izrada autora na temelju web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

Koeficijent tekuće likvidnosti trebao bi u pravilu imati vrijednost veću od 2, to jest društvo bi trebalo imati dvostruko veću vrijednost kratkotrajne imovine u odnosu na kratkoročne obveze. Premda je koeficijent u 2016. godini niži od 2, u 2017. je čak 3 puta veći u odnosu na teorijski pretpostavljenu vrijednost. U 2018. godini koeficijent je nešto niži od 2, međutim to ne znači nužno da poduzeće neće moći podmiriti svoje obveze po dospjeću. Poduzeće će se naći u najtežoj situaciji ukoliko je koeficijent manji od 1, jer je u takvoj situaciji radni kapital negativan.

Koeficijent ubrzane likvidnosti u 2016. godini je ispod prihvatljive vrijednosti koja iznosi 0,7 do 0,8. U sljedeće dvije promatrane godine postiže visoku vrijednost, što ukazuje na značajnu količinu novca i ostale brzo unovčive imovine raspoložive za podmirivanje kratkoročnih obveza.

Koeficijent trenutne likvidnosti postiže zadovoljavajuće vrijednosti u 2017. i 2018. godini, dok se u 2016. kreće ispod preporučene razine od 10%. Ovaj se koeficijent rijetko koristi pri analizi financijskih izvještaja jer može dovesti do pogrešnih tumačenja, primjerice ukoliko na račun društva stigne značajnija uplata u trenutku njegovog utvrđivanja.

Koeficijent financijske stabilnosti je u cjelokupno promatranom razdoblju manji od 1, što pokazuje da je poduzeće likvidno i financijski stabilno. Najniža vrijednost ovog pokazatelja je u 2017. godini u kojoj je postignut najveći suficit radnog kapitala. Upravo radni kapital omogućuje financiranje dijela kratkotrajne imovine iz kvalitetnih dugoročnih izvora.

Grafikon 1: Pokazatelji likvidnosti društva Rimac Automobili d.o.o

Izvor: Izrada autora na temelju web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

5.2.2 Pokazatelji zaduženosti

Općenito govoreći imovina se može financirati iz vlastitih ili tuđih izvora. Procjena zaduženosti društva donosi se na temelju informacija dostupnih u bilanci te izvještaju o financijskom položaju. Tri su pri tom osnovna stupnja procjene. *Prvi stupanj uključuje ocjenu strukture izvora financiranja poduzeća primjenom pokazatelja statičke zaduženosti, drugi stupanj uključuje ocjenu dinamičke zaduženosti i u tom kontekstu sposobnost poduzeća da pokriva troškove koji nastaju uslijed korištenja tuđih izvora financiranja, a treći stupanj uključuje ocjenu kvalitete korištenja tuđih izvora financiranja te definiranje njihove optimalne strukture.*³⁹ U nastavku rada izračunati su pokazatelji zaduženosti društva Rimac Automobili d.o.o.

Tablica 21: Pokazatelji zaduženosti društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018. godine

³⁹ Ježovita, A. (2015): Mogućnost ocjene kvalitete zaduženosti poduzeća primjenom financijskih pokazatelja profitabilnosti, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI	2016.	2017.	2018.
Koeficijent zaduženosti	0,5343	0,1782	0,2218
Koeficijent vlastitog financiranja	0,4657	0,8218	0,7782
Koeficijent financiranja	1,1473	0,2169	0,2850
Faktor zaduženosti	19,2863	-1,2704	-7,8220
Stupanj pokrića I	0,8670	2,6351	1,1057
Stupanj pokrića II	1,1834	2,8410	1,2007

Izvor: Izrada autora na temelju web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

Koeficijent zaduženosti s aspekta konzervativnih ekonomskih stajališta ne bi smio prelaziti vrijednost od 50%, što je slučaj samo u 2016. godini. Međutim, suvremena poslovna ekonomija za kritičnu vrijednost uzima 70%, zbog iskorištavanja efekata financijske poluge. Koeficijent vlastitog financiranja obrnuto je proporcionalan u odnosu na koeficijent zaduženosti te pokazuje visoku stopu rasta u 2017. i 2018. u odnosu na 2016. godinu. Što je vrijednost ovog koeficijenta viša, financijska stabilnost društva je također jača.⁴⁰

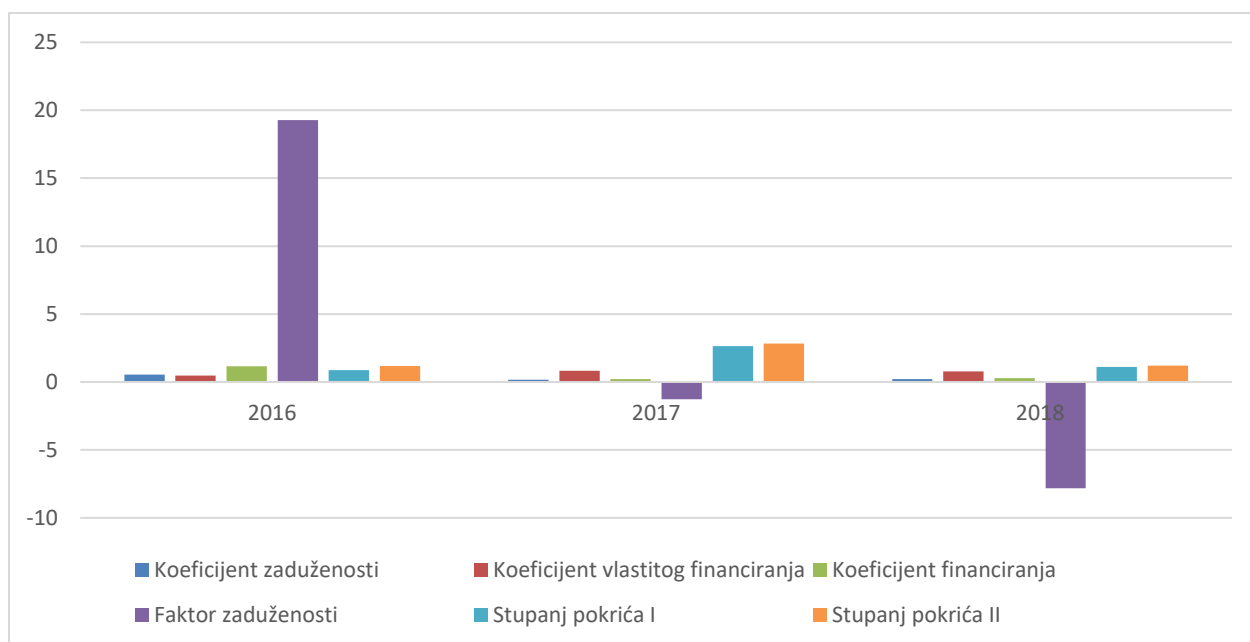
Odnos ukupnih obveza i glavnice morao bi se kretati u omjeru 1:1, odnosno dug ne bi smio biti veći u odnosu na visinu kapitala. Premda je u 2016. godini koeficijent financiranja nešto veći od 1, u sljedeće dvije godine se kreće na prihvatljivoj razini.

Faktor zaduženosti jedan je od najboljih prognostičkih i dinamičkih pokazatelja. U tablici je izračunat primjenom neizravne metode kao omjer obveza te zbrojene neto dobiti i amortizacije. Njegova granična vrijednost bi trebala iznositi najviše 5 godina.⁴¹ Međutim to nije slučaj ni u jednoj od triju promatranih godina, gdje pokazatelj u 2017. i 2018. godini ima čak i negativan predznak zbog velikih gubitaka.

Stupanj pokrića II je u sve tri godine veći od 1 što predstavlja pozitivan trend, jer društvo dio svojih dugoročnih izvora koristi za financiranje kratkotrajne imovine. Stupanj pokrića I se u 2017. i 2018. godini kreće iznad 1, što znači da je dugotrajna imovina bila financirana iz vlastitih izvora, dok se u 2016. godini financirala i uz tuđe izvore.

⁴⁰ Analiza pokazatelja uspješnosti poslovanja na temelju podataka iz financijskih izvješća, Preuzeto sa: veleri.hr

⁴¹ Dropulić, I. (2016): Menadžersko računovodstvo, EFST, interni materijali

Grafikon 2: Pokazatelji likvidnosti društva Rimac Automobili d.o.o

Izvor: Izrada autora na temelju podataka s web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

5.2.3 Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti ukazuju na djelotvornost upravljanja resursima od strane poduzeća. U nastavku rada izračunati su pokazatelji aktivnosti društva Rimac Automobili d.o.o.

Tablica 22 : Pokazatelji aktivnosti društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018. godine

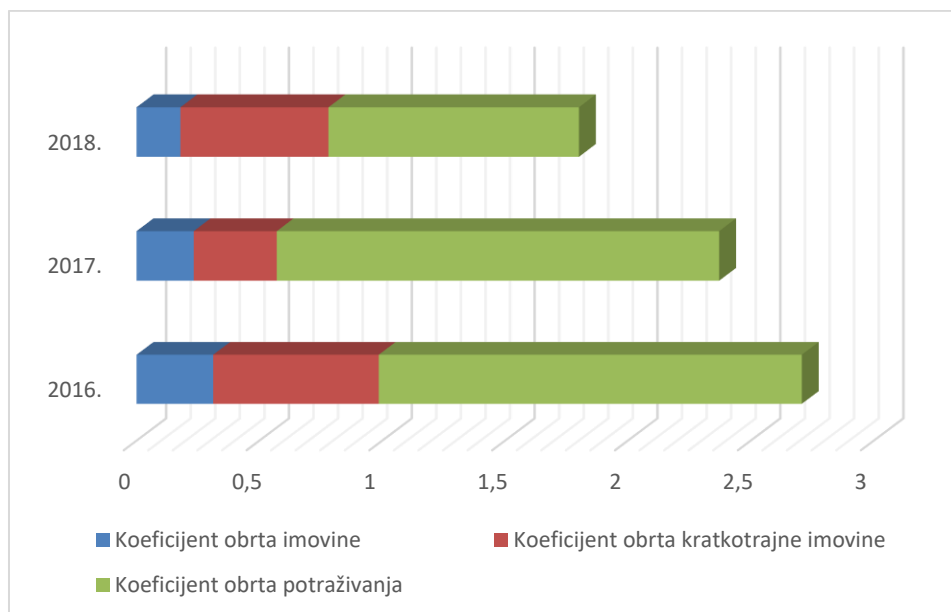
POKAZATELJI AKTIVNOSTI	2016.	2017.	2018.
Koeficijent obrta imovine	0,3119	0,2327	0,1785
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	0,6739	0,3381	0,6027
Koeficijent obrta potraživanja	1,7218	1,8010	1,0197
Trajanje naplate potraživanja	211,99	202,67	357,95

Izvor: Izrada autora na temelju podataka s web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

Koeficijent obrta imovine ima trend blagog pada iz godine u godinu. U 2016. godini je 1 kuna imovine postigla 0,3119 kuna prihoda, što uvelike odstupa od vrijednosti 1. Situacija se dodatno pogoršava u sljedećim godinama, što pokazuje da društvo ne koristi na najbolji mogući način imovinu u cilju stvaranja prihoda.

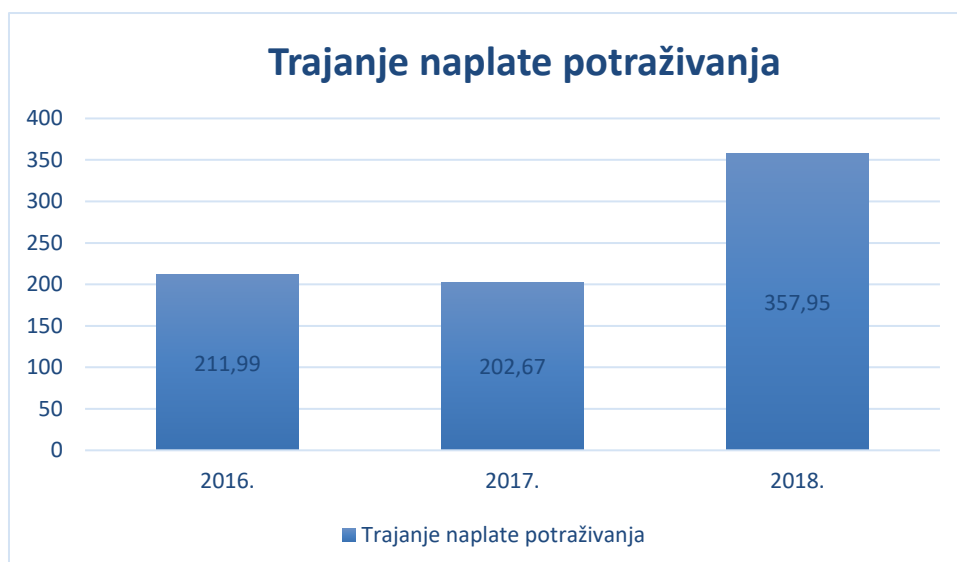
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine pokazuje koliko se puta kratkotrajna imovina pretvorila u prihode. Ostvarene vrijednosti su nešto više u odnosu na koeficijent obrta ukupne imovine, premda i dalje nije ostvaren veći povrat prihoda, to jest vrijednost veća od 1. Veliki pad pokazatelja u 2017. godini ponajprije je posljedica visokog rasta kratkotrajne imovine.

Koeficijent obrta potraživanja predstavlja osnovicu za izračun trajanja naplate potraživanja. Poželjna je njegova što veća vrijednost jer u tom slučaju društvu treba manje vremena da pretvori svoja potraživanja u novac. Društvu u 2016. i 2017. godini treba nešto više od 200 dana glede naplate potraživanja, dok u 2018. godini se vrijednost pokazatelja značajno povećava te društvu treba gotovo godinu dana da bi se potraživanja pretvorila u novac.

Grafikon 3: Pokazatelji aktivnosti društva Rimac Automobili d.o.o

Izvor: Izrada autora na temelju web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

Grafikon 4: Trajnje naplate potraživanja

Izvor: Izrada autora na temelju podataka sa web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

5.2.4 Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti koriste različite kategorije prihoda i rashoda te prikazuju koliko se jedinica prihoda stvori u odnosu na jednu jedinicu rashoda. U nastavku rada izračunati su pokazatelji ekonomičnosti društva Rimac Automobili d.o.o.

Tablica 23: Pokazatelji ekonomičnosti društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018. godine

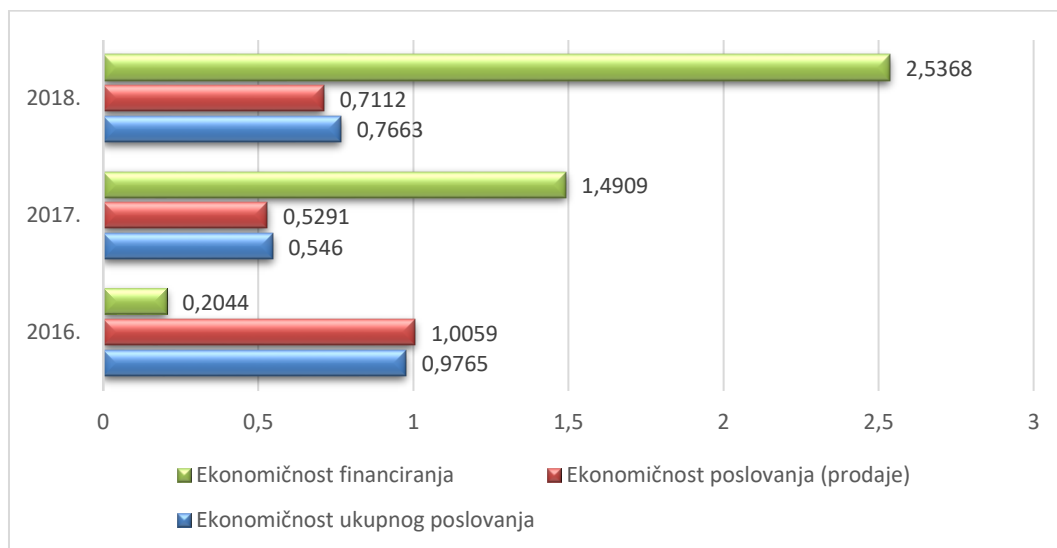
POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI	2016.	2017.	2018.
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	0,9765	0,5460	0,7663
Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	1,0059	0,5291	0,7112
Ekonomičnost financiranja	0,2044	1,4909	2,5368

Izvor: Izrada autora na temelju podataka s web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

Pokazatelj ekonomičnosti ukupnog poslovanja u promatranom razdoblju ni u jednoj godini ne prelazi vrijednost od 1, što je očekivano jer društvo ostvaruje gubitke. Najgora

situacija je pri tom u 2017. godini kada društvo, uslijed velikih gubitaka, ostvaruje samo 0,5460 jedinica prihoda po jedinici rashoda.

Ekonomičnost financiranja je u 2017. i 2018. godini veća od 1, međutim financijski prihodi čine puno manji udio u ukupni prihodima u odnosu na prihode od prodaje. Rezultat tako niskih prihoda od 0,5291 i 0,7112 je i pad pokazatelja ekonomičnosti ukupnog poslovanja u odnosu na 2016.godinu.

Grafikon 5: Pokazatelji aktivnosti društva Rimac Automobili d.o.o

Izvor: Izrada autora na temelju podataka s web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

5.2.5 Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti predstavljaju važan dio financijske analize, kojim se stječe uvid u učinkovitost poslovanja društva. Oni prvenstveno služe za mjerenje sposobnosti društva da stvori profit u odnosu na različite kategorije poput prihoda, kapitala i imovine. U nastavku rada prikazani su pokazatelji profitabilnosti društva Rimac Automobili d.o.o. ⁴²

Tablica 24: Pokazatelji profitabilnosti društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018. godine

POKAZATELJI PROFITABILNOSTI	2016.	2017.	2018.
Neto marža profita	-2,4048%	-72,2067%	-27,3575%

⁴² EFOS, Financijska analiza

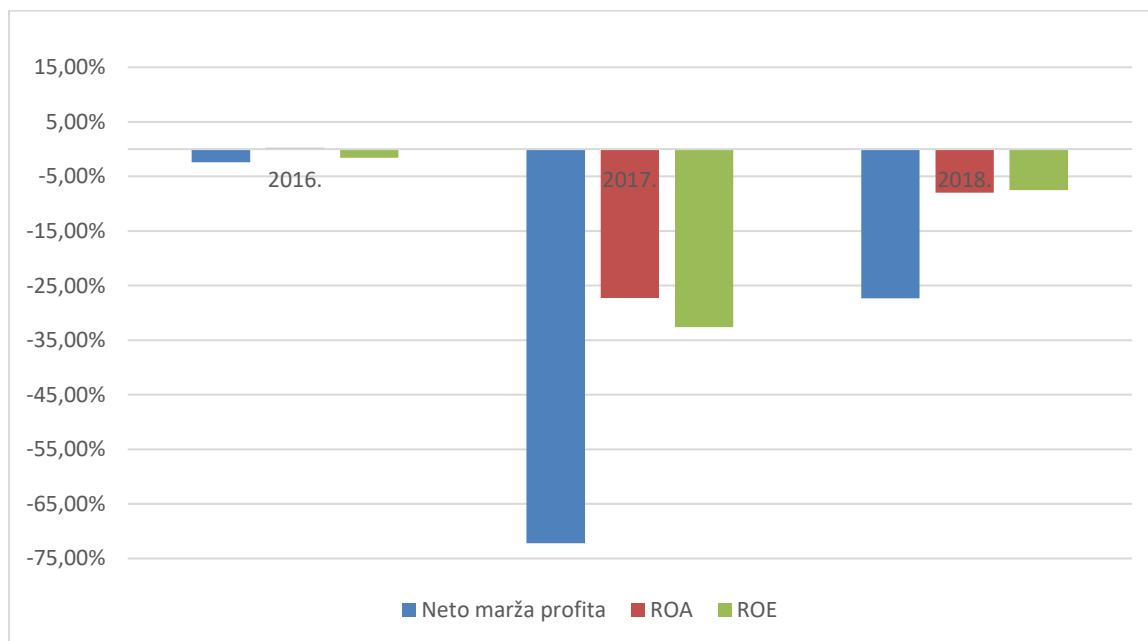
Povrat na imovinu (ROA)	0,2096%	-27,2531%	-7,9875%
Povrat na korišteni vlastiti kapital (ROE)	-1,5920%	-32,6246%	-7,5190%

Izvor: Izrada autora na temelju podataka s web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

Neto profitna marža je u cjelokupnom periodu negativnog predznaka, jer društvo ni u jednoj od promatranih godina nije ostvarivalo dobit. Najniža vrijednost ovog pokazatelja je u 2017. godini, kada iznosi -72,2067%, što znači da poduzeće na 1 kunu ukupnih prihoda ostvaruje 0,72 jedinice neto gubitka. U skladu sa prethodno navedenim, odnosno ne ostvarivanjem dobiti, društvo nije moglo ni raspolagati viškom sredstava te ih prenijeti u zadržanu dobit.

Jedini pokazatelj profitabilnosti koji ima pozitivnu vrijednost je povrat na imovinu (ROA) u 2016. godini. Točnije u 2016. godini na 100 kuna imovine ostvaruje se dobitak od 0,21 kuna, dok se u sljedeće dvije godine ostvaruju gubitci od 27,25 kuna odnosno 7,98 kuna.

Iz tablice je vidljiv negativan povrat na vlastiti kapital (ROE). Preciznije na 100 kuna vlastitog kapitala društvo u 2016. godini ostvaruje gubitak od 1,59 kuna , u 2017. godini 32,62 kune a u 2018. 7,51 kunu.

Grafikon 6: Pokazatelji profitabilnosti društva Rimac Automobili d.o.o

Izvor: Izrada autora na temelju podataka s web stranice: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>

5.2.6 Pokazatelji investiranja

Postoji više pokazatelja investiranja, međutim društvo Rimac Automobili d.o.o ne kotira na burzi, to jest nema vlastitih dionica, te sukladno tome ovi pokazatelji ne mogu biti izračunati u okviru empirijskog istraživanja.

5.3 Sintetski financijski pokazatelji

5.3.1 Altmanov Z-score model

U 20. stoljeću provedena su brojna empirijska istraživanja ekonomskih stručnjaka s ciljem izrade prognostičkih modela, pomoću kojih bi se mogla procijeniti financijska uspješnost to jest potencijalne poteškoće u poduzećima. Glavni inicijator ovakvih istraživanja bio je William H. Beaver koji je smatrao da se na temelju podataka o financijskim pokazateljima može procijeniti rizičnost tvrtke. Međutim takav model je primjenjivao univarijatnu statistiku, što je predstavljalo veliki nedostatak.

Edward I. Altman je proveo istraživanje na temelju 66 proizvodnih poduzeća američkog gospodarstva, te je primjenom višestruke diskriminacijske analize formirao Z-score model. Altman je poduzeća kategorizirao na zdrava i ona koja su bankrotirala. Premda je prvotno model sadržavao 22 pokazatelja, analizom je reduciran na 5 osnovnih financijskih pokazatelja te je svakom od njih dodijeljen odgovarajući ponder. Važno je naglasiti da Z-score model predviđa stečaj društva u razdoblju od jedne do dvije godine, te da se povećanjem broja godina smanjuje preciznost samog modela. Izvorni Z-score model imao je sljedeći oblik:

$$Z = 1.2 X_1 + 1.4 X_2 + 3.3 X_3 + 0.6 X_4 + 1.0 X_5$$

Tablica 25: Altmanov Z–score model

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
X1	Radni kapital	Ukupna imovina
X2	Zadržana dobit	Ukupna imovina
X3	Dobit prije kamata i poreza	Ukupna imovina
X4	Tržišna vrijednost glavnice	Ukupne obveze
X5	Ukupni prihodi	Ukupna imovina

Izvor: izrada autora na temelju knjige Sačer Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA

X1 predstavlja pokazatelj likvidnosti kroz omjer radnog kapitala i ukupne imovine. Ovaj pokazatelj je odabran jer poduzećima koja ostvaruju operativne gubitke, automatski pada i udio kratkotrajne u ukupnoj imovini. X2 pokazatelj je indikator rasta poduzeća kroz zadržanu dobit. Pokazatelj X3 ima najveći ponder i predstavlja pokazatelj profitabilnosti. Preko pokazatelja X4 dobiva se informacija koliki je „dopušteni“ pad imovine prije nego što društvo ne bude moglo dugoročno podmirivati obveze. Pokazatelj X5 je zapravo koeficijent obrta ukupne imovine.

Premda je Altmanov Z-score model danas najpoznatiji, primjećeni su određeni nedostaci. Prvotni model je bio isključivo za proizvodna poduzeća, te ga nisu mogla primjenjivati poduzeća koja nisu kotirala na burzi. Sve navedeno rezultiralo je formiranjem modela A za poduzeća koja nisu imala tržišnu vrijednost, odnosno modela B za neproizvodna poduzeća u kojem je eliminiran X5 pokazatelj zbog odstupanja.

A model $Z = 0.717 X1 + 0.847 X2 + 3.107 X3 + 0.42 X4 + 0.998 X5$

B model $Z = 6.56 X1 + 3.26 X2 + 6.72 X3 + 1.05 X4$

Tablica 26: Determinirane granice Z-score modela

Z-score model	Raspon ocjene od - 4.0 do + 8.0 – rizik stečaja			
	Vrlo mali	„Siva zona“		Vrlo veliki 95%
		Zabrinutost	U roku 2 god.	
Originalni	≥ 3.0	2.99 – 2.79	2.78 – 1.81	$1.80 \geq$
Model A	≥ 2.9	2.89 – 2.69	2.68 – 1.24	$1.23 \geq$
Model B	≥ 2.6	2.59 – 2.39	2.38 – 1.11	$1.10 \geq$

Izvor: izrada autora na temelju knjige Sačer Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA

U skladu sa vrijednostima unutar tablice, poželjno je da Z-score bude veći od 3, odnosno 2.6 ovisno o primjenjenom modelu. Društva čiji je pokazatelj manji od 3 i veći od 1.81 nalaze

se u sivom području te su izložena potencijalnom stečaju. Ukoliko je pokazatelj manji od 1.81 vrlo su visoki izgledi za stečaj u bliskoj budućnosti.

Budući da društvo Rimac Automobili d.o.o ne kotira na burzi, te je riječ o proizvodnom poduzeću, u analizi se primjenjuje model A.

Tablica 27 : Altmanov pokazatelj za društvo Rimac Automobili d.o.o od 2016.-2018. godine

Godina	2016.	2017.	2018.
Z-score pokazatelj	0.73222	2.07709	1.57583

Izvor: izrada autora

Izračunati pokazatelj ni u jednoj od promatranih godina nije veći od 2.9, odnosno gornje prihvatljive vrijednosti ovog modela. U 2016. godini ima najnižu vrijednost od 0.73222, dok u sljedeće dvije godine sukladno kategorizaciji društvo pripada sivoj zoni. Premda je situacija u tim godinama nešto bolja glede pokazatelja, u roku od 2 godine se može očekivati odlazak u stečaj ukoliko ne dođe do značajnih promjena u poslovanju. Sve navedeno dovodi do zaključka kako se društvo ne može okarakterizirati kao financijski zdravo.

5.3.2 Kralicekov DF pokazatelj

Kako bi se pouzdano mogla procijeniti financijska stabilnost poduzeća, iznimno je važna analiza eksternog okruženja u kojem društvo posluje. Američko gospodarstvo, na kojem je Altman bazirao istraživanja, bitno se razlikuje u odnosu na europsko tržište. Korištenjem takvog modela mogli bi se izvući pogrešni zaključci, pa se Kralicek odlučuje formirati novi model prilagođen europskim poduzećima. Model je imao velik broj dodirnih točaka s Altmanovim. Primjerice Kralicek je također koristio multivarijantnu diskriminacijsku analizu, kategorizirao je poduzeća na zdrava i nezdrava, uz iznimku što su uzorak činila njemačka, švicarska i austrijska poduzeća. Na koncu Kralicekov prognostički model imao je sljedeći oblik.

$$DF = 1.5 X_1 + 8.08 X_2 + 10 X_3 + 5 X_4 + 0.1 X_6$$

Tablica 28: Kralicekov DF pokazatelj

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
X1	Čisti novčani tok	Ukupne obveze

X2	Ukupna imovina	Ukupne obveze
X3	Dobit prije kamata i poreza	Ukupna imovina
X4	Dobit prije kamata i poreza	Ukupni prihodi
X5	Zalihe	Ukupni prihodi
X6	Poslovni prihodi	Ukupna imovina

Izvor: Izrada autora na temelju knjige Sačer Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA

Tablica 29: Vrijednosti DF pokazatelja s ocjenom financijske stabilnosti

Vrijednost DF pokazatelja	Financijska stabilnost
>3.0	IZVRSNA
>2.2	VRLO DOBRA
>1.5	DOBRA
>1.0	OSREDNJA
>0.3	LOŠA
≤0.3	POČETAK INSOLVENTNOSTI
≤0.0	UMJERENA INSOLVENTNOST
≤-1.0	IZRAZITA INSOLVENTNOST

Izvor: izrada autora na temelju knjige Sačer Mamić, I., Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA

Poželjna je što veća vrijednost DF pokazatelja, jer u situaciji kada je on manji od 0.3, poduzeće ima velike poteškoće sa financijskom stabilnošću.

Tablica 28: DF pokazatelj društva Rimac Automobili d.o.o od 2016.-2018. godine

Godina	2016.	2017.	2018.
DF pokazatelj	0.3131	-6.9387	-1.756

Izvor: izrada autora

Kralicekov DF pokazatelj u dvije od tri promatrane godine ima negativan predznak, što ukazuje na probleme u pogledu financijske stabilnosti. U 2016. godini s obzirom na kritične vrijednosti pokazatelja, financijska stabilnost klasificira se kao loša. U 2017. godini pokazatelj značajno odstupa od donje granice modela, te društvo ima izrazito visoku insolventnost. U 2018. godini je situacija nešto bolja u odnosu na prethodnu godinu, no i dalje je previsoka distinkcija između poželjnih i ostvarenih vrijednosti.

5.4 BEX- Business Excellence indeks

Altman i Kralicek svoje su prognostičke modele temeljili na proučavanju financijskih pokazatelja američkog i europskog gospodarstva. Međutim 2007. godine se u Hrvatskoj formira i počinje primjenjivati BEX indeks čiji su autori prof. Vinko Belak i prof. Željana Aljinović Barać. Business Excellence indeks je ponajprije usmjeren na mjerenje trenutačne i očekivane poslovne izvrsnosti. Primarna prednost ovog modela je prilagođenost uvjetima poslovanja u domicilnom gospodarstvu Republike Hrvatske. Ovaj pokazatelj je također specifičan jer je neovisan o pokazateljima s tržišta kapitala, odnosno mogu ga koristiti i tvrtke koje tek ulaze na tržište kapitala. Za razliku od većine ostalih skupnih pokazatelja, BEX indeks osigurava informacije ne samo s aspekta potencijalnog neuspjeha i odlaska u stečaj, već i poslovne izvrsnosti. Empirijsko istraživanje obilježilo je korištenje višestruke diskriminacijske analize te logističke regresije, što je posljedično rezultiralo stvaranjem sljedećeg izraza.

$$\text{BEX} = 0.388 \text{ ex}_1 + 0.579 \text{ ex}_2 + 0.153 \text{ ex}_3 + 0.316 \text{ ex}_4$$

Tablica 30: BEX pokazatelji

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Ex₁ - profitabilnost	EBIT	Ukupna aktiva
Ex₂ – stvaranje vrijednosti	Neto posl. dobit	VI. Kapital * cijena
Ex₃ – likvidnost	Radni kapital	Ukupna aktiva
Ex₄ – financijska snaga	5 (Dobit + D + A)	Ukupne obveze

Izvor: izrada autora na temelju materijala Aljinović – Barać, Ž. (akad. godina /2020): Računovodstvo novčanih tijekova, autorski materijal, Ekonomski fakultet Split, Split

Četiri su kategorije pokazatelja unutar modela: profitabilnost, stvaranje vrijednosti, likvidnost i financijska snaga. Pokazatelj profitabilnosti nema značaj utjecaj na visinu indeksa, već primarno služi za stabilnost modela. Ex₂ pokazatelj temelji se na ekonomskoj dobiti koja premašuje cijenu vlastitog kapitala. Likvidnost je klasični pokazatelj, dok je pokazatelj financijske snage specifičan jer se jedino koristi u ovom modelu. Analizom modela uočeni su i određeni nedostaci. Glavna kritika modela je korištenje isključivo velikih poduzeća sa Zagrebačke burze, te mogućnost pogrešne interpretacije modela kod pokazatelja ex₂, u situaciji

kad društvo ostvaruje gubitke te ima negativan vlastiti kapital.⁴³ Upravo zbog toga u analizi su korištene kamatne stope na štednju s hrvatskog tržišta kapitala.

Tablica 31: Ocjena poslovne izvrsnosti

BEX INDEX veći od 1 → dobre tvrtke
BEX INDEX između 0 i 1 → potrebna su unaprjeđenja
BEX INDEX manji od 0 (negativan) → ugrožena egzistencija

Izvor: Izrada autora

Tablica 32: Detaljno rangiranje poslovne izvrsnosti

BEX	RANG POSLOVNE IZVRSNOSTI	PROGNOZA ZA BUDUĆNOST
Veći od 6.01 4 godine uzastopno	Svjetska klasa	Tvrtka posluje s vrhunskim rezultatima, što se može očekivati i u iduće 4 godine, ako menadžment nastavi s unaprjeđenjima
Veći od 6.01	Kandidat za svjetsku klasu	Tvrtka posluje izvrsno, što se može očekivati i u sljedeće 3 godine, ako menadžment nastavi s unaprjeđenjima
4.01 – 6.00	Izvrсно	Tvrtka posluje izvrsno, što se može očekivati i u sljedeće 3 godine, ako menadžment nastavi s unaprjeđenjima
2.01 – 4.00	Vrlo dobro	Tvrtka posluje vrlo dobro što se može očekivati i u sljedeće 2 godine ako menadžment nastavi s unaprjeđenjima

⁴³Bešvir, B., Keglević Kozjak, S., Šestanji Perić, T. (2014): Assessment of bankruptcy prediction models, applicability in Croatia, Sveučilište u Zagrebu

1.01 – 2.00	Dobro	Tvrtka posluje dobro, ali se poboljšanje može očekivati samo ako se pristupi unaprjeđenjima
0.00 – 1.00	Granično područje između dobrog i lošeg	Poslovna izvrsnost je pozitivna, ali nije zadovoljavajuća. Potrebno je pristupiti ozbiljnim unaprjeđenjima
Manji od 0.00	Loše	Ugrožena je egzistencija, potrebno je brzo pristupiti restrukturiranju i unaprjeđenjima

Izvor: Izrada autora na temelju časopisa: Računovodstvo, revizija i financije (2011) RriF, br. 7

Tablica 33: Business Excellence indeks društva Rimac Automobili d.o.o od 2016.-2018. godine

Godina	2016.	2017.	2018.
Business Excellence indeks	0.5543	-75.1737	-58.3797

Izvor: Izrada autora

Vrijednost Business Excellence indeksa u svakoj od promatranih godina je niža od 1, što ukazuje da društvo mora hitno pristupiti unaprjeđenjima. U 2016. godini poslovna izvrsnost je pozitivna, odnosno prema kategorizaciji modela, društvo se nalazi na graničnom području između dobrog i lošeg. U sljedeće dvije godine indeks je izrazito negativan, i dovodi se u pitanje egzistencija društva. Važno je naglasiti da društvo ne kotira na burzi, te da su u okviru ex_2 pokazatelja u okviru nazivnika, to jest cijene kapitala korištene kamatne stope na štednju koje su bile u okviru domaćeg tržišta u navedenim godinama.

6. ZAKLJUČAK

U uvodnom dijelu rada postavljene su istraživačke hipoteze, gdje su nakon provedenog empirijskog istraživanja doneseni sljedeći zaključci.

Hipoteza H1: Analiza financijskih izvještaja društva Rimac Automobili d.o.o pokazuje tendenciju rasta poslovanja u budućnosti **se prihvaća**.

Naime prilikom elaboriranja ove hipoteze iznimno je važno razumjeti kontekst okoline i tržišta na kojem društvo posluje. Premda društvo ostvaruje gubitke u promatranom razdoblju, visok pokazatelj financijske stabilnosti (kao temeljne mjere likvidnosti), nizak udio zaduženosti te sposobnost privlačenja kapitala stranih investitora polazna su točka prihvatanja ove hipoteze. Pokazatelji profitabilnosti te sintetski financijski pokazatelji ne prikazuju zadovoljavajuće stanje, međutim uprava društva u okviru izvješća posloводства jasno naglašava svjesno odricanje kratkoročnih profita te orijentiranost na dugoročne rezultate. Upravo se zbog fokusa na razvoj i unaprjeđenje vlastitih proizvoda, investiranja u kapacitete, te nove projekte može očekivati rast poslovanja u budućnosti.

Hipoteza H2: Financijski pokazatelji društva u promatranom razdoblju imaju nizak stupanj fluktuacije u odnosu na teorijske vrijednosti **se odbacuje**.

Prilikom analize financijskih pokazatelja može se uočiti njihovo kontinuirano osciliranje u odnosu na pretpostavljene vrijednosti. Gotovo kod svih pokazatelja je nemoguće utvrditi jasan trend kretanja, ponajprije zbog dinamičnog poslovnog okruženja, i neprestanih investicija i dezinvesticija. Neki od primjera takvih fluktuacija su i koeficijent ubrzane likvidnosti te zaduženosti koji se značajno mijenjaju u 2017. u odnosu na 2016. godinu. Budući da društvo prolazi kroz velike promjene iz godine u godinu, za očekivati je i u budućnosti promjenjiv smjer kretanja pokazatelja.

LITERATURA

1. Aljinović – Barać, Ž. (akad. godina /2020): Računovodstvo novčanih tijekova, autorski materijal, Ekonomski fakultet Split, Split
2. Analiza pokazatelja uspješnosti poslovanja na temelju podataka iz financijskih izvješća, [internet], raspoloživo na: veleri.hr
3. Belak, V. (2014): Analiza poslovne uspješnosti, RriF
4. Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RriF
5. Bešvir, B., Keglević Kozjak, S., Šestan Perić, T. (2014): Assessment of bankruptcy prediction models, applicability in Croatia, Sveučilište u Zagrebu
6. Buble, M. (2010): Menadžerske vještine, Sinergija, Zagreb
7. Dečman, N., Žager, K.(2004): Računovodstvo malih i srednjih poduzeća, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb
8. Drive tribe[internet], Raspoloživo na: <https://drivetribe.com/>
9. Dropulić, I. (2019): Menadžersko računovodstvo, interni materijali, EFST
10. Ekonomski fakultet u Osijeku, Financijski menadžment za poduzetnike raspoloživo na: <http://www.efos.unios.hr/financijski-menadzment-za-poduzetnike.pdf>
11. Galetić, L., Krnjaković Rašić, S. (2004): Dioničarstvo zaposlenih u Hrvatskoj – stanje, mogućnosti i perspektive
12. Galetić, L. (2011): Organizacija velikih poduzeća, Zagreb
13. Gulin, D., Tušek, B., Žager, I. (2004): Poslovno planiranje, kontrola i analiza, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb
14. Izvadak iz odluke o visini kamatnih stopa za fizičke osobe koji se primjenjuje od 15. 3. 2018., [internet], raspoloživo na: <https://www.addiko.hr/static/uploads/>
15. Ježovita, A. (2015): Mogućnost ocjene kvalitete zaduženosti poduzeća primjenom financijskih pokazatelja profitabilnosti, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
16. Jutarnji list (2019) [internet], raspoloživo na: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/mate-rimac-u-velikom-intervjuu-za-jutarnji-sedam-posto-tvrtke-dat-cu-radnicima-od-cistacice-do-direktora-8868560>
17. Lider media (2019) [internet], raspoloživo na: <https://lider.media/aktualno/rimac-automobili-mate-rimac-vise-nije-vecinski-vlasnik-udio-uskoro-dobivaju-zaposlenici-36718>

18. Loomen (2020): Analiza financijskih izvještaja[internet],raspoloživo na <https://loomen.carnet.hr/mod/book/view.php?id=131187&chapterid=31503>
19. Mamić Sačer, I., Sever Mališ, S., Tušek, B., Žager, K., Žager, L. (2016): Računovodstvo 1, Zagreb
20. Nacional (2019) [internet], raspoloživo na: <https://www.nacional.hr/porsche-povecao-udio-u-rimac-automobilima-na-155-posto/?fbclid=IwAR0w9gCWqqBVRz-kSDzzjShywUT45Yu6Zu3L69Yjy7gF4XI8-Ix7b7Z7k4Q>
21. Narodne novine (2020.): Zakon o računovodstvu, [internet], raspoloživo na: <https://www.zakon.hr/z/118/Zakon-o-ra%C4%8Dunovodstvu>
22. Pepur S., Šimić Šarić M., Vidučić Lj. (2015): Financijski menadžment, RriF
23. Poslovni dnevnik (internet) raspoloživo na: <https://www.poslovni.hr/poduzetnik/tajne-financijskih-izvjesca-313891>
24. Rimac automobili (internet), raspoloživo na: <https://www.rimac-automobili.com/en/>
25. Sačer Mamić, I. ,Sever S., Žager L., Žager K. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA
26. Subramanyam, K., R., Wild, J. (2008): Financial statement analysis
27. Osmanagić Bedenik, N.(1993): Potencijali poduzeća : analiza i dijagnoza potencijala u poslovanju poduzeća, Alinea
28. Računovodstvo, revizija i financije (2007) RriF, br.10
29. Računovodstvo, revizija i financije (2011) RriF, br. 7
30. Registar godišnjih financijskih izvještaja (2016, 2017, 2018) , [internet], raspoloživo na: <http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp#>
- 31.Rozga, A. (2006): Statistika za ekonomiste, EFST, Split
- 32.TEB, poslovno savjetovanje (2019): Primjenjujete li HSFI -e ili MSFI – e? [internet], raspoloživo na: <https://www.teb.hr/novosti/2019/primjenjujete-li-hsfi-e-ili-msfi-e/>
33. Tintor, J. (2009): Poslovna analiza, Masmedia, Zagreb
34. Tkalac Verčić, A. (2011): Priručnik za metodologiju istraživačkog rada u društvenim istraživanjima: kako osmisliti , provesti i opisati znanstveno i stučno istraživanje, M. E. P., Zagreb
35. Vukoja, B.: Primjena analize financijskih izvještaja pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka,[internet], raspoloživo na:

<http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf>

36. Zelenika, R. (2000) : Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, EFRI

37. Žuvela, I. (1978): Uvod u ekonomska istraživanja, Ekonomski fakultet u Rijeci

POPIS TABLICA

Tablica 1: Klasifikacija poduzetnika.....	13
Tablica 2: Bilanca u RH.....	15
Tablica 3. Kategorije aktivnosti unutar izvještaja o novčanom toku.....	17
Tablica 4: Struktura kapitala u Republici Hrvatskoj.....	18
Tablica 5: Primjer horizontalne analize.....	20
Tablica 6: Primjer vertikalne analize.....	20
Tablica 7: Primjer analize smjerova kretanja performanse.....	21
Tablica 8: Povezanost analize pomoću financijskih pokazatelja i korisnika.....	23
Tablica 9: Pokazatelji likvidnosti.....	24
Tablica 10: Pokazatelji zaduženosti.....	26
Tablica 11: Pokazatelji aktivnosti.....	28
Tablica 12: Pokazatelji ekonomičnosti.....	29
Tablica 13: Pokazatelji profitabilnosti.....	31
Tablica 14: Pokazatelji investiranja.....	32
Tablica 15 : Klasifikacija društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016.-2018. godine.....	35
Tablica 16: Horizontalna analiza bilance društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018.godine.....	38
Tablica 17 : Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018.godine.....	40
Tablica 18: Vertikalna analiza bilance društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018.godine.....	42
Tablica 19: Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018.godine.....	43

Tablica 20: Pokazatelji likvidnosti društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018. godine	44
Tablica 21: Pokazatelji zaduženosti društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018. godine	46
Tablica 22 : Pokazatelji aktivnosti društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018. godine	48
Tablica 23: Pokazatelji ekonomičnosti društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018. godine	50
Tablica 24: Pokazatelji profitabilnosti društva Rimac Automobili d.o.o u razdoblju od 2016. do 2018. godine	51
Tablica 25: Altmanov Z–score model.....	53
Tablica 26: Determinirane granice Z-score modela.....	54
Tablica 27 : Altmanov pokazatelj za društvo Rimac Automobili d.o.o od 2016.-2018. godine.....	55
Tablica 28: Kralicekov DF pokazatelj.....	55
Tablica 29: Vrijednosti DF pokazatelja s ocjenom financijske stabilnosti	56
Tablica 30: BEX pokazatelji.....	57
Tablica 31: Ocjena poslovne izvrsnosti	58
Tablica 32: Detaljno rangiranje poslovne izvrsnosti	58
Tablica 33: Business Excellence indeks društva Rimac Automobili d.o.o od 2016.-2018. godine.....	59

POPIS SLIKA

Slika 1: Temeljni financijski izvještaji	14
Slika 2: Vlasnička struktura društva	35
Slika 3: Green Monster	37
Slika 4: Concept One.....	37

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Pokazatelji likvidnosti društva Rimac Automobili d.o.o	46
Grafikon 2: Pokazatelji likvidnosti društva Rimac Automobili d.o.o	48
Grafikon 3: Pokazatelji aktivnosti društva Rimac Automobili d.o.o	49
Grafikon 4: Trajnje naplate potraživanja	50
Grafikon 5: Pokazatelji aktivnosti društva Rimac Automobili d.o.o	51
Grafikon 6: Pokazatelji profitabilnosti društva Rimac Automobili d.o.o	53

SAŽETAK

Računovodstvena evidencija predstavlja neizostavan dio svakog poslovnog subjekta. Premda postoje brojne definicije pojma računovodstvo, ono se u modernoj ekonomiji najčešće definira kao skup koncepata i tehnika obrade financijskih podataka u finalne outpute koje predstavljaju informacije. Takve informacije interes su internih korisnika, primarno u pogledu managementa, ali i eksternih poput dioničara. Kroz analizu financijskih izvještaja može se postići detaljniji uvid u financijsko stanje poduzeća, te donijeti prosudba o implementaciji poslovnih odluka.

U teorijskom dijelu rada prikazana je zakonska regulativa i temeljni financijski izvještaji koje čine bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjenama kapitala i bilješke uz financijske izvještaje. U daljnjem dijelu rada, osim profila društva Rimac Automobili d.o.o, prikazane su teorijska i praktična analiza pojedinačnih i skupnih financijskih pokazatelja. Pojedinačne čine pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja. Postoji pri tom više skupina skupnih pokazatelja, međutim u radu su primijenjeni Altmanov Z-score model, Kralicekov DF pokazatelj i Business excellence indeks.

U završnom dijelu rada, odnosno zaključku, dvije istraživane hipoteze su analizirane. Prva hipoteza; Analiza financijskih izvještaja društva Rimac Automobili d.o.o. pokazuje tendenciju rasta poslovanja u budućnosti je prihvaćena. Druga hipoteza; Financijski pokazatelji društva u promatranom razdoblju imaju nizak stupanj fluktuacije u odnosu na teorijske vrijednosti je odbačena. Prihvaćenje, odnosno odbijanje postavljenih hipoteza bazira se na prethodno provedenom empirijskom istraživanju.

Ključne riječi: horizontalna i vertikalna analiza, financijski pokazatelji, financijska analiza

SUMMARY

Accounting records are an indispensable part of every business entity. Although there are numerous definitions of the term accounting, in modern economics, it is most often defined as a set of concepts and techniques for processing financial data into the final outputs which result as information. Such information is of interest to internal users, primarily in terms of management but also to the

external ones, such as shareholders. A more detailed insight can be achieved through the financial statements' analysis of the company's financial condition in order to revalue the business decision making implementation.

The theoretical part of the paper refers to the law regulations and the basic financial statements that make them up such as

balance sheet, income statement, cash flow statement, statement of changes in equity and notes in addition to the financial statements. Furthermore, apart from the profile of Rimac Automobiles Ltd. company, theoretical and practical analysis of both individual and group financial indicators are presented.

Individual indicators refer to liquidity, indebtedness, activity, economy, profitability and investment. There are several groups of aggregate indicators but in this paper, the following have been applied:

Altman's Z-score model, Kralicek's DF indicator and Business excellence index.

In the final part of the paper (conclusion), two research hypotheses have been discussed. To sum up, Hypothesis H1- Financial Statements' Analysis of the Rimac Automobiles Ltd. shows a tendency of business growth in the future has been accepted. On the other hand, Hypothesis H2- Financial indicators of the company in the observed period have a low degree fluctuations

relative to theoretical values has been rejected. Acceptance or rejection of the hypotheses has been based on the previously conducted empirical research.

Key words: horizontal and vertical analysis, financial indicators, financial analysis

PRILOZI

BILANCA

	Bilješka	31.12.2016.	31.12.2015.
Nematerijalna imovina	14	32.732.637	16.266.229
Materijalna imovina	15	29.078.488	22.180.782
Odgodena porezna imovina	3.7., 13	131.998	510.605
Dugotrajna imovina		61.943.123	38.957.617
Zalihe	16	18.323.700	11.919.743
Potraživanja od kupaca	17	14.390.896	16.308.485
Ostala kratkoročna potraživanja	18	4.448.331	4.020.477
Kratkotrajna financijska imovina	19	2.743.614	242.800
Novac u banci i blagajni	20	1.254.547	8.689.585
Kratkotrajna imovina		41.161.087	41.181.090
Unaprijed plaćeni troškovi i obračunati prihodi	21	15.793.427	5.480.882
AKTIVA		118.897.637	85.619.589
Upisani kapital	22	53.540.000	53.540.000
Kapitalne pričuve	22	2.244	2.244
Zadržana dobit	22	2.551.801	1.177.429
Dobit poslovne godine	22	1.191.647	1.752.979
Kapital		57.285.692	56.472.652
Obveze po dugoročnim kreditima i najmovima	23	12.643.094	6.915.415
Dugoročne obveze prema dobavljačima	24	7.208.634	8.289.046
Dugoročne obveze		19.851.729	15.204.462
Obveze po kratkoročnim kreditima i najmovima	25	8.773.893	211.432
Obveze prema dobavljačima	26	18.650.842	2.139.273
Ostale kratkoročne obveze	27	9.476.808	9.105.010
Kratkoročne obveze		36.901.543	11.455.715
Odgodeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja	28	4.858.672	2.486.760
PASIVA		118.897.637	85.619.589

RAČUN DOBITI I GUBITKA

	Bilješka	2016.	2015.
Prihodi od prodaje proizvoda, robe i usluga	5	42.847.473	28.123.039
Ostali poslovni prihodi	6	3.476.619	2.703.877
Poslovni prihodi		46.324.092	30.826.916
Povećanje zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda		2.557.031	4.400.722
Materijalni troškovi	7	(26.237.587)	(18.951.615)
Troškovi materijala		(12.455.384)	(6.856.652)
Troškovi prodane robe		(3.769.108)	(2.710.013)
Ostali vanjski troškovi		(10.013.095)	(9.384.950)
Troškovi osoblja	8	(12.625.101)	(7.905.149)
Amortizacija	14,15	(4.059.466)	(3.282.616)
Ostali troškovi	9	(3.453.098)	(2.569.100)
Otpisi		(49.986)	(35.323)
Ostali poslovni rashodi	10	(196.061)	(194.235)
Poslovni rashodi		(44.064.268)	(28.537.316)
Dobit iz redovnog poslovanja		2.259.824	2.289.600
Financijski prihodi	11	281.568	513.653
Financijski rashodi	12	(1.349.745)	(1.050.274)
Gubitak iz financijskog poslovanja		(1.068.177)	(536.621)
UKUPNO PRIHODI		46.605.660	31.340.569
UKUPNO RASHODI		(45.414.013)	(29.587.590)
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		1.191.647	1.752.979
Porez na dobit	13	-	-
DOBIT TEKUĆE GODINE		1.191.647	1.752.979

BILANCA				
Svi iznosi su u kunama	Bilješka	1.1.2016. (prepravljeno)	31.12.2016. (prepravljeno)	31.12.2017.
Nematerijalna imovina	4	16.266.230	29.850.172	40.348.250
Materijalna imovina	5	22.180.782	31.960.953	33.435.455
Odgođena porezna imovina	6	510.605	131.998	6.707.450
Dugotrajna imovina		38.957.617	61.943.123	80.491.155
Zalihe	7	14.989.800	29.978.400	23.409.285
Potraživanja	8, 9	20.328.961	18.839.226	24.854.078
Kratkotrajna financijska imovina	10	242.800	2.743.613	52.625.827
Novac u banci i blagajni	11	8.689.585	1.254.547	74.299.012
Kratkotrajna imovina		44.251.146	52.815.786	175.188.202
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	12	884.000	555.403	2.418.520
UKUPNO AKTIVA		84.092.763	115.314.312	258.097.877
Temeljni (upisani) kapital	13	53.540.000	53.540.000	66.389.600
Kapitalne rezerve		2.244	2.244	188.921.457
Zadržana dobit ili preneseni gubitak		-349.396	1.024.998	146.904
Dobit ili gubitak poslovne godine		1.752.979	(864.874)	(43.358.437)
Kapital i rezerve		54.945.827	53.702.368	212.099.524
Rezerviranja	14	-	-	1.822.657
Obveze prema povezanim društvima		8.289.046	7.208.634	-
Obveze za zajmove, depozite i slično		2.491.076	2.399.077	616.610
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama		4.634.953	9.996.375	14.139.113
Dugoročne obveze	15	15.415.075	19.604.086	14.755.723
Obveze za zajmove depozite i slično		-	4.986.000	1.057.045
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama		-	4.088.606	2.492.625
Obveze za predujmove		7.784.170	7.011.053	4.899.467
Obveze prema dobavljačima		2.140.091	17.570.430	11.870.175
Dospjele dugoročne obveze prema povezanim stranama		-	1.080.412	-
Obveze prema zaposlenicima		722.287	1.348.116	2.266.139
Ostale kratkoročne obveze		598.553	1.064.569	1.360.319
Kratkoročne obveze	16	11.245.101	37.149.186	23.945.770
Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	17	2.486.760	4.858.672	5.474.203
UKUPNO PASIVA		84.092.763	115.314.312	258.097.877

RAČUN DOBITI I GUBITKA

<i>Svi iznosi su u kunama</i>	Bilješka	2016. (prepravljeno)	2017.
Prihodi od prodaje	18	32.436.967	44.762.995
Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga	19	597.298	1.808.632
Ostali poslovni prihodi	20	2.654.338	10.592.962
Poslovni prihodi		35.688.603	57.164.589
Promjena vrijednosti zaliha, proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda		11.141.674	6.176.293
Troškovi sirovina i materijala	21	(12.455.384)	(22.529.413)
Troškovi prodane robe	22	(3.769.108)	(4.571.996)
Ostali vanjski troškovi	23	<u>(10.013.095)</u>	<u>(22.856.071)</u>
Ukupni materijalni troškovi		(26.237.587)	(49.957.480)
Troškovi osoblja	24	(12.625.102)	(17.333.475)
Amortizacija	25	(4.059.466)	(7.150.558)
Ostali troškovi	26	(3.453.098)	(5.326.883)
Vrijednosna usklađenja	27	-	(20.325.478)
Rezerviranja	14	-	(1.822.657)
Ostali poslovni rashodi	28	(246.046)	(12.307.582)
Poslovni rashodi		(35.479.625)	(108.047.820)
Financijski prihodi	29	275.904	2.883.066
Financijski rashodi	30	(1.349.745)	(1.933.724)
Dobit ili gubitak prije oporezivanja		(864.863)	(49.933.889)
Porez na dobit	31	-	6.575.452
Dobit ili gubitak razdoblja		(864.863)	(43.358.437)

BILANCA

<i>Svi iznosi su u kunama</i>	Bilješka	31.12.2017.	31.12.2018.
Nematerijalna imovina	4	40.348.250	154.962.276
Materijalna imovina	5	33.435.455	74.673.459
Dugotrajna financijska imovina	6	-	48.105.397
Odgođena porezna imovina	7	6.707.450	8.993.073
Dugotrajna imovina		80.491.155	286.734.205
Zalihe	8	23.409.285	38.970.387
Potraživanja	9, 10	24.854.078	59.085.756
Kratkotrajna financijska imovina	11	52.625.827	92.300
Novac u banci i blagajni	12	74.299.012	19.394.660
Kratkotrajna imovina		175.188.202	117.543.103
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	13	2.418.520	3.113.737
UKUPNO AKTIVA		258.097.877	407.391.045
Temeljni kapital	14	66.389.600	74.414.200
Kapitalne rezerve		188.921.457	305.722.542
Zadržana dobit ili preneseni gubitak		146.904	(43.211.533)
Dobit ili gubitak poslovne godine		(43.358.437)	(19.892.807)
Kapital i rezerve		212.099.524	317.032.402
Rezerviranja	15	1.822.657	3.743.183
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama		14.139.113	21.971.910
Obveze prema dobavljačima		616.610	1.535.822
Dugoročne obveze	16	14.755.723	23.507.732
Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama		2.492.625	5.623.115
Obveze prema dobavljačima		12.927.220	20.300.623
Obveze za predujmove		4.899.467	12.014.381
Obveze prema zaposlenicima		2.266.139	4.630.978
Ostale kratkoročne obveze		1.360.319	2.961.741
Kratkoročne obveze	17	23.945.770	45.530.838
Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	18	5.474.203	17.576.890
UKUPNO PASIVA		258.097.877	407.391.045

RAČUN DOBITI I GUBITKA

<i>Svi iznosi su u kunama</i>	Bilješka	2017.	2018.
Prihodi od prodaje	19	44.762.995	60.252.510
Prihodi na temelju upotrebe vlastitih proizvoda, robe i usluga		1.808.632	-
Ostali poslovni prihodi	20	10.592.962	5.199.409
Poslovni prihodi		57.164.589	65.451.919
Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda		6.176.293	13.565.303
Troškovi sirovina i materijala	21	(22.529.413)	(19.851.748)
Troškovi prodane robe	22	(4.571.996)	(111.008)
Ostali vanjski troškovi	23	<u>(22.856.071)</u>	<u>(28.022.216)</u>
Ukupni materijalni troškovi		(49.957.480)	(47.984.972)
Troškovi osoblja	24	(17.333.475)	(34.260.722)
Amortizacija	25	(7.150.558)	(8.340.918)
Ostali troškovi	26	(5.326.883)	(8.548.214)
Vrijednosna usklađenja	27	(20.325.478)	(2.328.344)
Rezerviranja	15	(1.822.657)	(2.634.509)
Ostali poslovni rashodi	28	(12.307.582)	(1.497.381)
Poslovni rashodi		(108.047.820)	(92.029.756)
Financijski prihodi	29	2.883.066	7.262.168
Financijski rashodi	30	(1.933.724)	(2.862.761)
Dobit ili gubitak prije oporezivanja		(49.933.889)	(22.178.430)
Porez na dobit	31	6.575.452	2.285.623
Dobit ili gubitak razdoblja		(43.358.437)	(19.892.807)